

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyúltér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Kedd, május 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Uj kibontakozási terv.
- Kutyakiállítás Aradon.
- Uzsoráért ellátott lelkész.
- Negyven év.
- Idégen színtársulatok a vesztőhelyért.
- Fedák Sári bécsi színházigazgató.
- Forrongás a kondorosai csárda körül.
- Az aradi pályaudvar nem épül?
- Árverés a hallerschlossi villában.
- Milán király szoborai.
- Aradi művészek a debreceni Kossuth-szobor pályázaton.

Városok az adósság-tengerben.

Arad, május 17.

A képes lapok illusztrációi közé tartozik a statisztikának bizonyos szemléltető formája, amely szerint például Ausztria-Magyarország haditengerészete egy szandolinnak van rajzolva az angol haditengerészet jelentősége mellett; az ember mellé le van rajzolva egy öles nagyságu szivar, amely az általa elfogyasztott dohány-mennyiséget mutatja, az emberhez viszonyítva; a szerb ipar egy asztalos-inasnak van ábrázolva a nagygyárosként büszkélkedő német iparral szemközt, és így tovább.

Ezen módon le lehetne rajzolni a falusi embert és a városi polgárt. Az egyiket, aki egy csekély batyut visz a kezében, a másikat, akinek mázsás zsákok nyomják a vállát. A batyu, meg a zsákok közterheket jelentenek. Nagyvárad város pénzügyi tanácsosa, Lukács Ödön, a városok háztartásá-

nak rendezéséről szóló munkájában említi, hogy egy-egy községi lakóra, átlagban évi 72 korona megterhelés jut, míg a város lakója állami és községi adóban évi 200 korona megterhelés alatt nyög.

A legszomorubb pedig az, hogy ez a kétszáz korona is emelkedni, szörnyűen emelkedni fog. Ugyanezen tanulmány szerint, amely a városok legközelebb tartandó kongresszusának használatára készült, a magyar városok a legközelebbi jövőben 273 millió korona értékű munkálatot akarnak végrehajtani, a minnek java részét, 265 milliót kölcsönből akarják fedezni. Nagy összeg, de könnyelmű adósságcsinálásnak mégse lehet nevezni. Minden város igyekszik haladni, fejlődni; nemcsak a nemes vetélkedés kedvéért, hanem, hogy polgárainak gazdasági, kulturális és egészségügyi javát szolgálja. Rossz néven vehető-e akár melyik várostól, ha vízvezeték, csatornázást akar, közvilágításához a modern technika eszközeit akarja igénybe venni, utcáit kövezteti, iskolákat épít, közúti közlekedésről gondoskodik és hogy, a mi a legtermészetesebb, a közszolgáltatást teljesítő vállalatokat magához akarja váltani? Ezt a természetes eladósodást fokozta az állam, azzal a licitációval, amelyre a vidéki városokat ugratták be, valahányszor egy-egy közintézményt a vidéken akartak elhelyezni s azt annak adták, amelyik a legtöbb költségbe verte magát miatta.

Ez a negyedmilliárdos adósság

természetesen előreveti árnyékát a jövőre. Lukács Ödön átlag-számítása szerint, az adósság öt és fél százalékos amortizációját véve, a városi terhek tizenkét százalékos további emelését vonja maga után. Hogy az átlagból Aradra mennyi esik, bajos megmondani; de hogy nem marad ki belőle, arra elég bizonyosság, hogy Arad az eladósodott városok sorában első helyen áll.

A megdöbbenő adatok után a városok kongresszusának kétségtelenül a legkomolyabban kell a segítség után nézni, a szálmasszálat kutatni, a mely az adósságokban való megfulástól megmenti őket. Lukács Ödön memorandumának több javaslata van, a melyekből nehéz szétválasztani azokat, a melyeknek több, a melyeknek kevesebb és a melyeknek éppen semmi kilátásuk sincs a megvalósulásra. Az első és kétségen kívül a legjogosabb kívánság, hogy az állam ne csak alamizsnával, s ne csak kegyképen részesítse segítségben a városokat, hanem a költségvetés fedezeti hiányának (tehát annak az összegnek, amelyet a pótdó kivételével szereznek be) bizonyos, a törvényben megállapítandó kulcsával támogassa a városokat. Kívánatosnak tartja, hogy a patikajogok adományozása a városokat illesse; kívánja a városi tüzkárbiztosító intézetek megvalósítását, a telekértékesítő adó behozatalát és egyebeket.

A kongresszus rendszerint az ábrándok gyűjtőfogalmát jelenti. Ennél nem sokkal több szokott lenni a vá-

Hős asszonyok.

— Képek a francia forradalomból. —

A tizenhetedik századvégi nagy francia forradalom kitörülhetlen nyomokat hagyott maga után az emberi szabadságjogok fejlődésében. E mellett azonban a legtöbb jogtalanság is éppen a nagy forradalom idejében történt s inquisitoraik alattomos fondorkodásai ellen a legtisztább kezű és lelkű hazafiak sem érezhették magukat teljes biztonságban. Egy hajszálon függött bárkinék élete is s máról-holnapra guillotina kerülhetett akár a legfedhetlenebb forradalmár. Ez a szakadatlan meglepetésben utazó rendszer természetesen megkeményítette az embereket s méltán dicsekedett el nagy Napoleon, hogy a világ egyetlen államában sem találni annyi lélekjelenléteket, mint éppen Franciaországban. Nem is csoda. 1792-től 1815-ig a nappal vagy éjszaka bármelyik órájában akárki is el lehetett készülni a rendőrség legrémesebb zaklatásaira, hogy legjobb álmából halálba hurcolják a gyanútan franciákat s csak természetes, hogy naponta ezer meg ezer apró és nagy hőstettek színhelye volt a grand nation földje, — igazi hőstettek, amelyek hősei nagy részt névtelenül tűntek tova s dicsőségüket nem tartotta fenn senki a késő emlékezésnek.

Most, száz esztendő után oszlani kezd a multak köde s a hálás utódok kegyelettel ás-

sák ki a feledés hamuja alól a viharos nagy idők nagy tetteinek sárgult krónikáit, melyekből névtelen hősök, hős leányok s asszonyok kialudt, fakó tekintete mered reánk. A fonyadt emlékek közül kiragadjuk ime két bátor, erőlelkű asszony arcképét. Hősi lélekjelenlétük bizvást rászolgált, hogy ne vesszen feledésbe s átadjuk a késő kor kegyeletes emlékezésének.

Hyde de Neuville báróné, született Rouille de Mariny az egyik történet hősnője. Férje a forradalom kezdete óta, már csupa kalandvágyból is, erősen agitált a királyság visszaállítása érdekében. Természetesen üldözték s mindent elkövettek, hogy kézrekeríthessék, de sikertelenül. Vagy öt esztendőn át következetesen kijátszotta üldözőit, pedig valósággal kacérkodott a veszedelemmel. Ha eszébe jutott, a forradalmi véredek orra előtt hajózott át Angliába s a parti örök tömött sorai között kötött ki újra francia parton. Szabadon járkált Páris utcáin, miközben egész csapat rendőrkereste Bretagneban. E mellett még csak meg sem huzta magát, vakmerő csínyeket követett el, többek közt azt is meg merte tenni, hogy XVI. Lajos halála napján, január 24-én nagy fekete zászlót tűzött ki a Madelainet-emplom ablakába s a zászlóra messziről olvasható iromba nagy betűkkel XVI. Lajos végröndeletét írta fel. Persze annál elkeseredettebben hajszolták a direktorium ügynökei, tüvé tettek

érte minden zugot, díjakat tüzték ki fejére s ezalatt ő nyugodtan Párisban maradt, minden éjjel másut aludt, szekrényekben és zugokban és rácsok mögött töltötte éjszakáit, egyébként pedig gondtalanul csatangolt az utcákon. A fejét sem fájlalta, inkább még tetszett is neki ez a változatos, viszontagságos élet.

Arra is jutott ideje, hogy megházasodjék. Mert a forradalom lehevesebb zivatarai közben bizta rá sorsát a gyönyörű Rouille de Marigny. Az ifjú menyecske szerelmes volt az urába, gondolkodás nélkül alkalmazkodott hát furcsa életmódjához.

Lassankint ő is meghiggadt s olyan bátor hidegvérrel fogadta a legkülönösebb helyzeteket, akár csak bennük született vagy nevelkedett volna. Minthogy közös háztartást nem vezethettek, a báróné a Rue de la verrière egyik nagy házában negyedik emeletén egy vaskereskedőnél lakott alberletben, madame Roger néven. Szegény özvegynek adta ki magát, aki leckeórákból tengeti életét. Férje viszont ugyanakkor a háznak földszintjén lakott, rimekkel, verifaragással ültette agyon a nappalt s csak esténként ment ki a nejevel az utcára. Kart karba öltve, szerelmesen simultak egymáshoz, akár két gondtalan bohém. A szomszédban lakó mosónők és varróleányok persze nem a legjobb véleményvel voltak a kis özvegy erényéről, amint így együtt látták a „földszintes fiatal-

rosok évről-évre visszatérő kongresszusa, amely eddig valóságos, jóllakást jelentő eredményekre nem hivatkozhatik. De az után a kép után, amelyet a nagyváradi memorandum a városok jelenéről és jövődjéről vetít, már nem az ábrándozásnak van helye. A városok az állammal szemben az önérzetes, a jog fundamentumán álló követelő hangján szóljanak, s az államnak azt meg is kell hallgatnia, ha csak azt nem akarja, hogy legerősebb támaszai, a városok sorra összeroskadjanak.

Uj kibontakozási terv.

Wekerle és Andrássy visszavonulnak?

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 17

A „Neue Freie Presse“ vasárnapi száma hosszabb intervju közöl egy „vezető függetlenségi politikussal“, aki Wekerle és Andrássy egész kibontakozási tervét elárulja. Ez a benfentes politikus nem lehet más, mint Hoitsy Pál, a függetlenségi párt ügyvezető alelnöke, aki ugy Wekerlének, mint Kossuthnak a bizalmasa és aki tényleg abban a helyzetben van, hogy a kormány terveiről egyet-mást megtudjon.

— A királyi audienciákon — mondja ez a politikus — tulnyomó részben az az óhaj nyilvánult meg, hogy a koalíciós pártok egy új kormányprogram alapján egyesítenek. A király hajlandónak mutatkozott a válságnak ez irányban való megoldására és megbizta Wekerlét és Andrássyt, hogy indítsák meg a tárgyalásokat és azok eredményeiről tegyenek neki majd jelentést.

Az egyes kérdések megoldását illetően ez volt a politikus véleménye:

A bankkérdés úgy oldatnék meg, hogy az osztrák-magyar bank jelenlegi szabadalma nem hosszabbíthatnék meg, hanem egy új szabadalmat nyerne, mely kidomborítaná állami önállóságunkat. Ezenkívül a bank felvenné a készfizetéseket, amire nézve a mostani idő nagyon kedvező.

A katonai kérdésekben a tárgyalásokat

Andrássy Gyula vezeti. Arról van szó, hogy a zászlók és jelvények tekintetében nemzeti követeléseink kielégítenek, a katonai büntető perrendtartás reformját magyar tárgyalási nyelvvel életbe léptessék és hogy a magyar ezrekben a legénységgel való érintkezésben szolgálati nyelv a magyar legyen.

A monarchia két állama közti kereskedelmi viszonyt hosszabb időre akarják rendezni. Így a magyar kormány azt javasolja, hogy a közbeeső vámokkal próbálják meg a közeputat a közös és az önálló vámterület között. A közbeeső vámkat annak idején Beck osztrák miniszterelnök se ellenezte, csak hogy ő akkor egy hosszabb lejáratur kiegyezést követelt.

Wekerle és Andrássy eme kérdések rendezése tekintetében tárgyaltak a napokban Bécsben a közös és az osztrák miniszterekkel. A hét folyamán ismét Bécsbe utaznak, hogy a tárgyalásokat folytassák.

Ugy hallatszik, hogy az osztrák kormány meglehetősen merev álláspontot foglal el a magyar kívánásokkal szemben. Ha ez a merevség nem változik meg rövid idő alatt, úgy Wekerle és Andrássy lemondanak megbízatásukról és a király a válságnak más irányban való megoldását lesz kénytelen megkísérteni.

A politikai helyzet egyelőre nagyon komoly és teljesen bizonytalan. Eddig csak az bizonyos, hogy a bankesoport, mely napról-napra erősödik, még nem engedett intranszignens álláspontjából.

(Tanácskozások Kossuth Ferencnél.)

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél, — mint a Magyar Tudósító jelenti, — vasárnap délelőtt Wekerle miniszterelnök és Apponyi miniszter jelentek meg és vele egy órán tul tanácskoztak. Kossuth állapota örövendetesen javult. Ugyanesak tegnap délelőtt Szevényi államtitkár is meglátogatta a minisztert.

Ma délelőtt — mint budapesti tudósítónk telefonálja — Holló Lajos látogatást tett Kossuth Ferencnél és ez alkalommal szóvá tették a bizalmas összejövetelek dolgát is. Megpendítette Holló, nem volna-e helyes pártértekezletet hívni össze. Kossuth ellenzi az értekezlet összehívását.

Ennek a bátor lélekjelenlétnek különben nagy hasznát vette később a báróné anyosa is, aki épen nem maradt mögötte hidegvér dolgában és sikerült ily módon a vejét, a direktórium által száműzetésre ítélt Etienne Lerue royalista képviselőt megmenteni a poroszok körmei közül. Lerue tudniillik meguntta gúnynevel magányát s egy szép napon otthon termett anyósának etangi kastélyában Hamarosan besugták a rendőrségnek hazaérkezését, egy csapat csendőrt küldtek érte akik épen ebednél lepték meg családjakörében. Az öreg Hyde báróné nem vesztette el a fejét. Előbb meghívta a csendőroket asztalához, aztán az azal az ürügyvel, hogy téli al-öngöget ad vejének, egy nagy kendőt tartott eléje, hogy a kendő mögött magára vegye. Ezalatt Leruének sikerült ki- osonni a kendő mögött levő titkos ajtón keresztül. A csendőroket hanyat-homlok rohantak utána a titkos ajtón s csak három nap mulva érkeztek Párisba éhesen, halottra fáradra, persze — Lerue nélkül, aki a titkos lépcsőn már a kastély első emeletén visszafordult egy melléktjáraton s nyugodtan szórakozott szerettei körében, miközben üldözői bottal ü ötték a nyomát. Csak másnap költözött ki a kastélyból és Spanyolországba szökött, ahonnan Napoleon bukása után tért ismét vissza a terrortól megtisztult, szabad francia fő dre.

(Lukács László miniszterelnök?)

A „Magyarország“ ma esti száma, — mint budapesti tudósítónk jelenti — arról ad hírt, ha a válság ügyében egyezés nem jönne létre, Lukács László lesz a jövő embere. Lukács László a Pester Lloyd tudósítója előtt ma este kijelentette, hogy ez a hír teljesen alaptalan.

— En — ugymond Lukács — ép úgy mint Tisza, Héderváry, valamint a többi szabadelvűek, akik abban a megtiszteltetésben részesültünk, hogy őfelsége előtt megjelenhettünk, határozottan kijelentettük a királynak, hogy a válság alkotmányos megoldása csak a jelenlegi többséggel vihető keresztül.

Tisza István gróf ma reggel Budapestre érkezett, de már este visszautazott Gesztre. Tisza budapesti útja kizárólag egyházi ügyekkel van összefüggésben.

(Kilépés a függetlenségi pártból.)

Miksa Imre, a felvinci kerület országgyűlési képviselője ma levelet intézett Kossuth Ferenchez, amelyben minden indokolás nélkül bejelentette neki a függetlenségi pártból való kilépését.

Kutyakiállítás Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17

A „Délmagyarországi Ebtenyésztők Klubja“ 1909. június hó 10-én, Aradon a m. kir. honvédszár laktanya mögött levő barak helyiségekben „Országos Vadász és Luxuseb kiállítást“ és „Foxterrier és Tacskó műkotorék versenyt rendez.

A kiállítás vednökei: Andrányi Károly, Baros Ferenc, Bréda Viktor gróf, Bohus Lajos gróf, Dálnoki Nagy Lajos dr., Fabry Sándor dr., Kabdebó Géza, Königsberg Fidélf gróf, Kintzig János, Lócs Rezső, Porcia Lajos gróf, Szabó Zoltán, Tagányi Sándor, Urbán Iván, Worafka Tivadar, Varjassy Lajos.

Jury (Piros gomb jelvény.)

Vizsla bíró: Bodnár Sándor, (Melence.) Foxterrier és tacskó bíró: K. Kerpely Béla lovag. (Szombathely.) Agár bíró: Gröber Gyula. (Arad.) Luxuseb bíró: D. Graur Viktor dr. (Arad.) Kotorékverseny bíró: Cseh Ödön. (Budapest.)

A kiállítás vezetősége (Fehér gomb jelvény.)

Elnök: Gutzjahr Mihály, (Arad.) Alelnökök: Dániel Péter és Keller Iván, (Arad.) Ügyvivő igazgató: S. Kovách Sándor, (Ujarad.) Pénztáros: Vársárhelyi Ambrus, (Kisszentmiklós.) Kiállítási állatorvos: Békessy Sándor, radnai m. kir. állatorvos.

Rendezőség (Zöld gomb.)

Cs. Pápay Géza, Blaskovich István, Bódi József, Binder Rezső, Giller Róbert, Görgey Géza, ifj. Kraszi Endre, Lócsa Zoltán, Markovich György, Pozner Eodog, Rába István, Reizenberger József, Szekerka Imre, Takats Lajos, Zeitler Lajos.

Napirend:

1909. június 10-én d. e. 9 órakor a kiállítás megnyitása, d. u. 2 órakor a műkotorék verseny kezdete, este 8 órakor a kiállítás bezárása.

Este fél 9 órakor társasvacsora a „Pannónia“ szálló éttermében.

Kiállítási szabályzatból a következőket közöljük:

Ezen kiállításra elfogadtatnak hazai vagy külföldi tenyésztésű vadász és luxus ebek. A bejelentés: Ki ezen kiállításra és versenyre ebét vagy ebeit bejelenteni ívet pontosan kitölt és ezt a nevezési összeggel együtt beküldi a Délmagyarországi Ebtenyésztők Klubja igazgatóságának Ujarad, Fő-utca Martini-ház. Helypénzek nélkül beküldött nevezés

emberrel“ s a füle tövéig pirult, ha ismerősökkel találkozott.

Egy este, amint rendes sétájukat végezték, a báróné észrevette, hogy követik őket. Két gyanús ember, szemmel láthatóan titkos rendőröknek, következetesen nyomukban volt s nem tágitottak volna fölük a világ minden kincseért. Nyugalmat erőszakoltak magukra, e közben szemmel tartották üldözőiket. A kémek, úgy látszik, az utcakeresztezésnél akartak eléjük kerülni s szokott manőverükkel elcsipni. Abban a pillanatban, midőn a kémek eléjük kerültek s kezüket a báróna akarták emelni, a báróné gyorsan mellüknek szegezte óriási esőernyőjét (akkoriban divatosak voltak ezek a rengeteg paruplik, amiknek ma a vásáros kofáknál latjuk párját) s hirtelen kinyitotta. Miközben a rendőrök meglepetésükből magukhoz térve, azon iparkodtak, hogy valahogy megkerüljék az óriási paruplit, Hyde báró nyakába szedte a lábait és szerencsésen eltűnt egy néptelen mellékutcában. A báróné pedig, mintha teljesen rendben lenne a szénája, ártatlan képpel mosolygott, nyugodtan lecsukta az ernyőjét s a rendőrökről, akik igazolásra szólították fel, felháborodva szedte le a keresztvizet, amiért gyanúsítani és háborgatni merészték. Okmányai Madame Roger nevére szöletak, a spiclik kénytelenek voltak elfogadni az igazolást s utóbb még ők kértek ezer bocsánatot, hogy tévedésből feltartóztattak egy „polgárnót“ esti sétájában.

figyelembe nem vehető. Nevezés visszavonása esetén a tétek vissza nem adtak.

Nevezési zárlat visszavonhatatlanul 1909. évi június hó 1-ig. Később érkező nevezések csakis kétszeres létek mellett fogadtatnak el és a katalógusba fel nem vétetnek. Harapós ebek, mint ilyenek, a bejelentő iven külön feltüntetendők és szájosárral ellátandók. Az ily eb által okozott kárért mindenben a tulajdonos felelős.

Térdíjak vagy helypénzek, melyek minden kiállítóra feltétlenül kötelezők. darabonként 4 korona, vizsla nagyságu ebeknél 6 korona, mely összegben ki van egyenlítő a vasuton és postán érkezett ebeknek a kiállítás területére való be és visszaszállítása, a kiállítás való elhelyezése, élelmezése, (Fattinger által) gondozása. Egyszóval a postán és vasuton való szállításon kívül minden más kiadás.

A kiállítás osztályai: Kölyök osztály: 6—15 hónapos ebek részére. Tét 4 kor. Kezdő osztály: Oly ebek részére, (tekintet nélkül a korra) melyek kiállításán I. II. III. vagy reserv díjat még nem nyertek, vagy egyáltalában még kiállítva nem voltak. Tét 5 kor. Zárt osztály: Oly ebek részére, melyek nyílt osztályban I. díjat meg nem nyertek. Tét 5 kor. Tenyésztő osztály: Oly ebek részére, melyek a kiállítás által tenyésztettek. Tét 4 kor. Klub osztály: Oly ebek részére, melyek klub tag által tenyésztettek, vagy klub tag tulajdonában vannak. Nyílt osztály: Minden kora és díjazása eb számára nyitva: Tét 4 kor. Kotoréverseny osztály: Ezen osztályba benevezendő minden a kotoréversenyre nevezett eb, vagy nevezhető minden a kotoréversenyeket már nyert eb. Tét 4 korona.

A kiállítás reggel 9-től déli 12 ig van nyitva a nagy közönség számára. d. u. 3 órakor kezdődik a mikotoréverseny. Kiállítók és egyesületi tagok (kik tagdíjukat befizették) díjtalanul látogathatják a kiállítást és versenyt, melyre külön jegyet kapnak. A jury munkáját d. e. 10 órakor kezd meg. Minden osztályban csak egy I., egy II., egy III., egy reserv díj adható: „Különösen figyelemreméltó” és „Figyelemreméltó” megemlítés a bíró belátása szerint.

Nevezési zárlat 1909. évi június hó 1. A kiállítás területére a vasutól és a város központjától jelzett autobusz járat van.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Oltár-Egyesület közgyűlése. Impozáns módon folyt le tegnap délután 4 órakor az Oltár-Egyesület közgyűlése a városháza közgyűlési termében. A gyűlést Hauser Károlyné meleg szavakkal nyitotta meg. Lengyel Gyula dr. titkár a múlt ülés jegyzőkönyvét olvasta fel. Filozófiai fejtegetéssel kezdte jelentését, mely a mai társadalmi harcot s a vallástalanságot ostromozta. Majd rátért az egyesület évi működésére, a lelkigyakorlatokra, melyeket Prohászka dr. püspök itt tartott s az ennek emlékére május 2-ikán lefolyt léleknapra. Kifejtette a titkár a munkanapok sikerét s felsorolta azt az eredményt, amit a hölgytagok munkáikkal értek. Ismertette továbbá a közös istentiszteletek tartását, az egyesület szereplését a körmenetek alkalmával, a könyvtári állapotot s a pénztári mérleget. Az egyesületnek 444 tagja van ez idő szerint s a pénztári állapot 2610 korona átlagot tüntet fel. Az ismertetésért a közgyűlés Láng János dr. tag indítványára a titkárnak jegyzőkönyvi köszönetet mondott. Az indítványok között a titkár ajánlotta az egyesület figyelmébe az Aradi Autonom Katolikus Körbe, mint testvéregyletbe való belépést. A közgyűlést Lakatos Ottó dr. beszéde fejezte be. Kiemelte a tagok munkásságát s az egész eredményt a tagok munkálkodási kedvének tulajdonítja. Igérte, hogy jövőben is az egyesület élén fog állani s kérte a tagok további pártfogását. Köszönetet mondott özv. Hauser Károlyné urnő elnöknőnek, mint az egyesület fáradhatlan vezetőjének. Az ülést özv. Hauser Károlyné elnöknő beszéde zárta be. A tagok szíves közreműködését köszönte meg beszédében.

A következő sorok közlésére kértek föl:

Az aradi autonom katolikus kör a nyári ideiglenes találkozó helyéül a Baross-parki kioszk helyiségét jelölte ki. Felkérjük a kör tagjait, hogy miután az naponta d. u. 5 órától rendelkezésre áll, lehető nagy számban megjelenjen szíveskedjenek. Szerdán és szombaton értekezletek lesznek.

Uzsoraért elítelt lelkész.

Egy aradmegyei román pap bünei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Annak idején részletesen megemlékeztünk Badugán Miklós bruszturi gör. keleti lelkész bűntüvérről, aki ellen az aradi kir. ügyészség nem kevesebb, mint hatvannégy rendbeli uzsora büntette címén emelt vádat. A lelkészszel még három vagyonos parasztagda is a vádlottak padjára került, akik az üzelmekben büntársai voltak a lelkésznek. A vádirat szerint a lelkész a község szegényebb lakosaitól pénz és gabonakölesönök után tizenhat—ötven százalék kamatot szedett. Száz koronán felüli kölesönök után pedig a kamatokon kívül a szegény nép még ráadásul köteles volt háromnapos napszámot díjtalanul leszolgálni a papnak.

Az aradi kir. törvényszék egyik büntető tanácsa, a bűnügyi költségek megkímélése céljából a helyszínen, Banesen tárgyalta az ügyet, mert a megkárosítottak ott laknak. A tárgyaláson, amely egy hétig tartott, Badugán Illés, a vádlott lelkész, aki 74 éves, büntetlen előéletű, több mint százezer korona vagyonnal rendelkezik, mindvégig bangoztatta, hogy nem érzi magát bűnösnek. A felektől nem szedett a törvényes kamatlábnál magasabb százalékot és ha egyes esetekben a fizetett összeg meg is haladja a törvényben megengedett kamatlábat, ez azért történt, mert neki a pénz felvétele végett, mint közvetítőnek Aradra kellett utazni és a differencia, — ami csak nagyon csekély összegre rug, — az ő költségeire ment el. A többi vádlottak is tagadtak. A kihallgatott tanúk igazolták az uzsora vétséget.

Vasárnap fejezte be a bíróság a bizonyítási eljárást és felhívta Pogonyi Nándor kir. ügyészt, hogy terjessze elő vádindítványát. A kir. ügyész, több mint két órán át tartó vádbeszédében a tárgyalás adatai alapján Badugánt 64 rendbeli uzsora vétségével, Illés Györgyöt és Drágos Lungiut mint bűnsegédeket, Gróza Trajánt pedig több rendbeli bűnpalástolással vádolta. Marsieu Jusztin dr. aradi ügyvéd, a vádlottak védője ezzel szemben hosszas védőbeszédében a mellett érvelt, hogy a vádlott lelkész uzsora vétséget nem követett el, hanem a törvényes kamatláb és az általa felszámított kamat közötti differencia őt jogosan megilleti, mert azok készkiadásait és költségeit képezik. Ezért felmentést kért.

A bíróság ezután ítélethozatalra vonult vissza és több órai tanácskozás után vasárnap este hat órakor hozta meg ítéletét, amely szerint Badugán Miklós lelkészt 56 rendbeli uzsora vétségében bűnösnek mondotta ki és ezért az 1883. évi XXV. t.-c. 1. és 2. §-ai alapján ezer korona fő és ötszáz korona mellékbüntetésre, behajthatlanság esetén 75 napi elzárásra ítélte. Illés Györgyöt és Drágos Lungiut miut bűnsegédeket 100—100 korona fő és 40—40 kor. mellékbüntetésre, Gróza Trajánt bűnpalástolásért hatvan korona pénzbüntetésre ítélte a bíróság. Elmarasztalta ezenkívül a bíróság a lelkészt az összes bűnügyi és 900 korona védőügyvédi költség megfizetésében. Ha a lelkész a büntetési összeget meg nem fizetné, 75 napig fogházban ülhet. Az ítélet kiszabásánál a bíróság figyelembe vette a lelkész büntetlen előéletét, magas korát és ezért alkalmazta a 92 §-t. A többi vádlottaknál azt is figyelembe vette, mint enyhítő körülményt, hogy rokonai a lelkésznek. Ezek közvetítették a lelkész és a felek között az uzsoraügyleteket.

A bíróság a hamis esküre való rábírást vádja alól fölmentette a vádlottakat.

Az ügyész a büntetés sulyosbitásáért, a vádlottak felmentés végett felebbeztek.

Negyven év.

Az Aradi Kereskedők Köre ünneplő közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17

Egyszerű, de érzésselteli ünnep volt az Aradi Kereskedők Köre-nek vasárnap tartott közgyűlése, amelyen negyven esztendő múltjára tekintett vissza. Több cím alatt, néha esztendő pihenések által megszakítva, ennyi időt ért el a kör Arad kereskedelmi életében, amelynek ma számottevő tényezője.

Tedeschi Viktor elnök nyitotta meg a közgyűlést. Néhány lendületes szóval utalt az ünnepies alkalomra, azután üdvözölte a közgyűlés vendégeit, az aradi kereskedelmi és iparkamara részéről megjelent Varjassy Lajos dr. és Zima Tibor titkárokat, továbbá az Aradi Lloyd-társulatot képviselő Sugár Károly társulati titkárát.

Az ünnepi alkalmat méltató beszédet Nagy Sándor orsz. képviselő, a kör ügyésze tartotta meg, nagy lelkesedést keltve.

Magas színvonalon járó fejtegetéssel bizonyította, hogy a kereskedelem a világ egyik legrégebb és legelső kulturtényezője, amelynek szerepét, fontosságát már a klasszikus ókor is elismerte. Annál sajnálatosabb, — folytatta — hogy ép Magyarországon és ép most uralkodnak olyan irányok, amelyek a kereskedelem jelentőségét lekicsinyíteni, sőt megtagadni igyekezzenek.

Majd az Aradi Kereskedők Köre multjával foglalkozott. Négy évtizedes ez a mult, mely irányu az a működés is, amelyet a kör folytat: közgazdasági, szociális, humánus és kulturális. Összetételében a kör olyan szerencsés, hogy az ifjak munkaerejét egyesíti az idősebbek tapasztalataival, tudásával. Fürge, a kereskedői érdekek védelmére mindenkor készen állót, s ez bizonyítja a hivatását. A multat illető kegyelet lerovása után azzal az óhajással végezte beszédét, hogy a kör jövője a fejlődésnek, a haladásnak, s a sikereknek minél gazdagabb tartalma legyen. (Lelkes éljenzés és taps.)

Hacker Mór szólalt fel a beszédhez. Azért szólalt fel, hogy kérje Nagy Sándor dr.-t, szálljon erélyesen sikra a parlamentben a kereskedelmi alkalmazottak régi jogos kívánásának teljesüléseért.

Meer Armin indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy Nagy Sándor dr.-nak ünnepi beszédeért köszönetet mond és a tartalmas beszédet a közgyűlés jegyzőkönyvébe foglalja.

A kör elmúlt évi működéséről szóló jelentést Faragó Rezső titkár olvasta föl. A jelentést a közgyűlés tudomásul vette, a pénzkezelő tisztviselőknek a fölmentést megadta s nekik, valamint a titkárnak köszönetet szavazott.

Hegyi Albert, a kör alelnöke, az ünnep emlékének maradandóvá tételére kettős indítványt tett. Elsőben azt indítványozta, hogy a kör Sándor Pál országgyűlési képviselőt, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés elnökét, a magyar kereskedelmi érdekek rendíthetetlen harcosát, Magyar Ferencet, az aradi kereskedők egyik köztiszteletben álló nesztorát, továbbá Ottenberg Tivadart, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatóját, aki hosszú időn át titkára volt az egyesületnek s jelentős része volt a kezdet éveik leküzdésében, — tiszteletbeli tagokká válassza a kör. A közgyűlés az indítványt egyhangú lelkesedéssel fogadta. Azután azt indítványozta, hogy a negyven éves évforduló alkalmából azok neveit, akik több mint tíz év óta egyhuzamban tagjai a körnek, a helyiségben kifüggesztendő emléktáblára foglalja s az illetőknek erről emléklapot adjon át. A közgyűlés ehhez szintén hozzájárult.

A tisztújítás következett ezután, a melynek vezetésére az elnök Glück Károlyt, mint korelnököt, kérte föl. Schwarzberger Manó indítványára, az ünnepi hangulatra való tekin-

tettel, mellőzték a szavazást s a kijelölő-bizottság előterjesztése alapján, csekély módosításokkal, a régi tisztikart és választmányt választották meg.

SPORT.

Ifjúsági atletikai verseny.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17

Vasárnap folyt le a középiskolai tanulók versenye. Aradváros társadalmának színe-java zsufozásig megtöltötte az A. A. K. sporttelepét. E nagy érdeklődés, melylyel a sportközönség a verseny iránt viselkedett, minden tekintetben kielégítést nyert. Az egyes versenyszámokban elért eredmények oly szépek, hogy azok sok sportegyesületnek is diszére válnának.

A versenybírók tagjai közül jelenvoltak Boros Vida főreál isk. ig., Burián János főgym. ig., Láng Mihály áll. tanítókép. ig., Szathmáry János, az A. A. K. elnöke és ifj. Vass Gusztáv, az A. A. K. titkára.

A verseny részletes eredményei a következők:

100 yard: 1. Dobó István (képző) 10 $\frac{1}{5}$ mp., 2. Asbóth Oszkár (gym.) 3. Némety Emil (reál).

Magas ugrás: 1. Magyar Miklós (k.) 161 $\frac{1}{2}$, 2. Vatián Romul (g.) 156 $\frac{1}{2}$, 3. Véber József (k.) 151 $\frac{1}{2}$.

120 yardos gátfutás: 1. Magyar Miklós (k.) 15 $\frac{2}{5}$, 2. Lengyel Imre (r.), 3. Asbóth Oszkár (g.).

Súlydobás: 1. Gregus Pál (k.) 10.91, 2. Ficker Aurél (k.) 10.58, 3. Magyar Miklós (k.) 9.37.

Siaféta futás 360 m. 1. Gimnázium (Földes, Rajkó, Asbóth, Tessits).

2. Tanítóképezde (Sólyom, Valthier, Dobó, Véber).

Távolugrás: 1. Vatián Romul (g.) 5.75, 2. Magyar Miklós (k.) 5.71, 3. Dobó István (k.) 5.69.

$\frac{1}{2}$ angol mföldes távgyaloglás: 1. Nagy Sándor (r.), 2. Zajonskovszky M. (k.), 3. Schannen Béla (g.).

Svéd gerelydobás: 1. Gregus Pál (k.) 36.17, 2. Magyar Miklós (k.) 30.55, 3. Ficker Aurél (k.) 30.13.

1 angol mföldes síkfutás: 1. Mészáros Béla (g.) 5 p. 34 $\frac{1}{5}$, 2. Vatián Romul (g.), 3. Illin Mihály (k.).

Az atletikai versenyt a döntő football mérkőzés követte. Itt oly egyforma erő állott egymással szemben, hogy mindkét 30 perces félidő eredménytelenül végződött, úgy hogy a verseny eldöntése céljából a küzdelmet újabb 10—10 perces félidővel kellett meghosszabbítani. Végre a második 10 perces félidő eredményre is vezetett, amikor is Szenészynek sikerült a kokner rugásból jövő lapdát védtelenül a kapuba juttatni. Rövid idővel ezután ismét sikerült a reálnak goalhoz jutni. Így a reál és kereskedelmi iskola közötti bajnoki football mérkőzés eredménye 2 : 0 a reál isk. javára. A verseny érme kiosztása után a verseny véget ért.

+ **Lawn-tennis verseny Temesvárott.** Amint Temesvárról értesítenek, a Temesvári Athletikai Klub, hazánk eme tekintélyes sportegyesülete folyó évi június hó 17-én és következő napjain Temesvárott, saját sporttelepén délmagyarországi jellegű lawn-tennis versenyt rendez. A versenyek három agyag pályán fognak lefolyni s részt vehetnek benne Bácsbodrog-, Torontál-, Temes-, Krassószörény-, Arad-, Csanád-, Csongrád-, Jásznagykunszolnok-, Békés- és Biharvármegyék amatőr játékosai. A verseny kiírásban a következő számok szerepelnek: *férfi egyes, férfi páros, női egyes, vegyes páros és vigasz verseny* azok részére, kik a férfi egyesben helyezve nem lettek. A győztes és helyezett játékosok tiszteletdíjjal lesznek kitüntetve. Minden egyéb felvilágosítással szolgál a klub titkára (Stepunek Rezső Temesvár, Erzsébetváros Holló utca 20.) E versenyekre a vidéki pályákon is már erősen folynak az előkészületek s a temesváriak is számosan készülnek azon részt venni, úgy hogy olyan nagyarányu tennis-versenyre van kilátás, melyhez hasonló a Délvidéken eddig még nem rendeztek. A részletes kiírást a legközelebbi napokban küldi szét a rendező egyesület.

+ **A „Budapesti Egyetemi Athletikai Klub” Aradon.** Egyik jelentős sportesemény követi a másikat Aradon s mind megannyi más és más oldalról mutatja be az ifjuság sportfejlettségét, az ezt állandó tevékenységével fejlesztő Aradi Athletikai Klubot. A csak tegnap lezajlott középiskolai athl. verseny és football bajnoksággal egy időben Zomborban három vivóval volt képviselve a kerületi bajnok versenyen az AAK. s ma már értesítést veszünk arról, hogy e hó 23-án Budapest egyik jó nevű csapata, a *Budapesti Egyetemi Athl. Klub* jön le Aradra, hogy egy barátságos football mérkőzéssel nyissa meg az aradi football mérkőzések sorozatát. Ugyancsak e héten 20-án, azaz áldozóesüdtörökön délután tartja a klub *házi atletikai viadalát* a következő pontokkal: 100 yardos síkfutás, egynegyed angol mértföldes futás, 1 angolos gyaloglás, magasugrás, távugrás, súlydobás és diszkoszvetés. Előre láthatólag mindkét nap nagy közönséget vonz ki a klub sporttelepére.

Fedák Sári bécsi színházigazgató.

A miliomos balkáni barát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Régi a panasz, hogy nem tudjuk megbecsülni a nagy szellemeket és rideg közömbösséggel üzzük ki őket a külföldre, hogy ott keressék és találják meg a boldogulást. Nem tudtuk megbecsülni Semmelweisst, Goldmarkot, Lénárdot, a nagy fizikust, magától értetődik tehát, hogy elzárkóztunk a *Fedák Sári* genieje elől is. A nagy művésznő, aki jelenleg a bécsi Johann Strauss Theater tagja, szájalmas lenézéssel tekint vissza reánk, magyarokra, akik háromszázötvenszer szenvedtük végig a János vitéz-t az ő alakításában s akik csak addig tudtuk igazán élvezni az ő nagy, színészi kvalitásait, amig ostorpattogás és birkabőgés vegyült a lábával kecsesen kivágott magas c-be.

Szégyenletes állapotok is vannak nálunk, az bizonyos, — a Fedák Sári szempontjából. Itt nem tudják be érdemnek azt, ha a primadonna — agrár. Nem értékelik kellőképen, ha az operett-színpadok csillaga egyuttal üzleti zseni és adminisztratív talentum. Azt pedig már egyáltalán nem tudják elképzelni, hogy valaki egy és ugyanazon színházban egy személyben igazgató, primadonna, drámabíró, karmester, rendező, ügyelő, szende, naiva, anyaszínésznő és kómikáné is legyen és maga mellett más színésznőt meg ne tőrjön.

Bécs, mint kulturváros, megadta a nálunk martiromságot szenvedett Fedák Sárinak mindazt, amit mi nem nyújthattunk neki. Mert, amint Bécsben beszélnek, ma Fedák Sári korlátlan igazgatója a Johann Strauss-Theaternek, nála nagyobb ur a színháznál csak egy van. Ez az ur azonban igen titokzatos és furcsa legendák közé van burkolva.

Fedák Sári németországi vendégszereplésének idejétől kezdve állandóan ott járt a művésznő nyomában egy *Russó* nevű balkáni milliomos, aki *szemelláthatólag igen lelkesedett a primadonna művészetéért.* Ez a balkáni nábob hír szerint kibérelte Fedák Sári számára a bécsi Johann Strauss-Theatert. A művésznő tehát elérkezett végre pályájának arra a zenitjére, ahol a saját legjobb belátása és felfogása szerint irányíthatja a bécsi operettpublikum izlését. Sőt nemcsak ezt teheti, hanem a kulisszatologatóktól kezdve a hőstenorig mindenkit elcsaphat, ha kedve tartja s ha úgy tetszik neki, egy-egy operett összes szerepeit egymaga végigjátszhatja.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Idegen színtársulatok a veszthelyért.

Megállapodás Mariházy Miklóssal. — A kereskedelmi miniszterium támogatása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

A veszthely-alap növelése érdekében indított akció sikere immár biztosítva van. Ma megkapta az előkészítő bizottság Szendrey Mihály szinigazgatónak távirati válaszát, amely mint előre látható volt, kedvező. Szendrey Mihály a hazafias célra való tekintettel, örömmel engedi át a nyári színházat a vendégszintársulatok részére, csupán azt a kikötést teszi, hogy június 8-ika előtt vendégszerepeljenek a társulatok. Az előkészítő bizottság, amely egyébként is Szendrey Mihály válaszához fűzte a siker garanciáját, készséggel teljesíti az aradi Nemzeti Színház igazgatójának ezt a méltányos óhaját, annyival is inkább, mert két társulattal már amugy is arra a megállapodásra jutott a bizottság, hogy május 30-ikán, illetve június 2-ikán játszanak a veszthely javára.

Az akció ma Szendrey válaszában kívül, még egy kedvező lépéssel haladt előre. *Mariházy* Miklós, a kecskeméti színház igazgatója, aki — mint közöltük — már szombaton táviratilag tudatta Aradra érkezését, ma délután nejevel, Turcsányi Olgával, a kiváló primadonnával Makóról Aradra jött, hogy az előkészítő bizottsággal tárgyaljon a vendégszereplés irányában. *Mariházy* újól is kijelentette, hogy a hazafias célra és Arad közönségére való tekintettel, készséggel rándul át és teljesen ingyenesen játszik. A bizottság ezt köszönettel vette tudomásul és ezután végleges megállapodásra jutott *Mariházy* Miklóssal, az előadás napjára nézve.

A megállapodás szerint a kecskeméti színtársulat május 30-án, pünkösd *első napján* játszik és előadásra a Cigánybáró kerül.

A darabban a főbb szerepeket *Mariházy* né Turcsányi Olga, Kerényi Adél, Fenyéri Mór, K. Kondor Miklós, Pásztor Ferike, Ujj Kálmán, Krasznay Elek, Gulyás Menyhért és Gulyás Menyhétné játsszák. Az átránduló színésznők és színészek teljes névsorát, szerepeik megjelölésével legközelebb közöljük. Most csak mint érdekességet említjük meg, hogy *Mariházy* né Turcsányi Olga, aki Saffit fogja énekelni, külföldön, különösen Oroszországban nagy sikerrel játszotta ezt a brilliáns szerepet, magyarul azonban itt Aradon fogja először énekelni. Az ő fellépte a nyári színházban annyival inkább érdekes, mert a Leszkay rezsím, utolsó évében éppen ő nyitotta meg a nyári színházat, Faragó Rezső hírlapíró társunk emlékezetesen szép prólójának elszavalásával.

Mariházy Miklós, teljes operett-személyzetével, saját zenekarával és saját diszleteivel jön át Aradra. Számszerint hetvenen jönnek a kecskeméti színház tagjai, akiket az aradi közönség bizonyára szívesen fog látni.

Bizonyosra vehető a nagyváradi és a kolozsvári színtársulat vendégszereplése is. Erdélyi Miklóssal és Janovics Jenővel még folynak a tárgyalások, amelynek sikere előre látható, mert a két kitűnő igazgató, a hazafias cél szem előtt tartásával készséggel ajánlotta föl közreműködését.

Az előkészítő bizottság mindent megtesz, hogy az ünnepek sikerrel járjanak és hogy a hazafias célra mennél nagyobb összeg jusson. Miután a társulatok ide-oda utazása nagyobb összeget emésztene fel, egyrészt *Barabás* Béla révén ingyenes utazás engedélyezését.

kérte a kereskedelemügyi minisztertől, másrészt holnap *Stauber József*, az Aradi Közlöny felelős szerkesztője, *Zima Tibor*, a Függetlenség felelős szerkesztője, *Szudv Elemér*, az Arad és Vidéke felelős szerkesztője és *Kovács Vince* iskolafelügyelő a 13-as bizottság jegyzője révén ingyenes utazást kér az *Arad-Csanádi Egyesült Vasutak* igazgatóságától a Makón időző Mariházy-társulat részére. A kérvény aláírására felkéri a bizottság *Varjassy Lajos* polgármestert is, mint az előkészítő bizottság társelnökét. Ha a kereskedelmi miniszter és az *Aceev* igazgatósága teljesíti a kérelmet, úgy a költségek jelentékenyen redukálódnak és a vesztőhely alapnak nagy összeg jut.

Az előkészítő bizottság ma a színügyi bizottsághoz kérvényt nyújtott be, amelyben közli, hogy *Szendrey Mihály* színigazgató nagylelkűen átengedte a nyári színházat az előadások céljaira, tudomására hozza továbbá a színügyi bizottságnak, hogy *Mariházy Miklós* pünkösdi első napján jön át. Erdélyi Miklós pedig június 2-ára helyezte kilátásba a hazafias célú előadást. *Varjassy Lajos* polgármester holnap, kedd délután öt órára hívta össze a színügyi bizottságot, amely bizonyára jóakarattal fogja támogatni a nagyszabású akciót.

Egy éjjel érkezett táviratban *Barabás Béla*, az előkészítő bizottság elnöke arról értesíti a bizottságot, hogy a kereskedelemügyi miniszter, illetve *Szterényi József* államtitkár kijelentette, hogy a hazafias célra való tekintettel, a nagyváradi és kolozsvári társulatok személyzete részére az ide-oda utazásnál és a diszletek szállításánál ötven százalék engedményt ad. Ilyképen a költségek tetemesen csökkennek, bizonyosra vehető tehát, hogy a két színigazgató nagylelkű ajánlatának eredményeképpen a vesztőhely alap tekintélyes összeggel gyarapodik.

TANÜGY.

(—) *Burián János* érettségi elnök. A kultuszminiszter *Burián Jánost*, az aradi főgimnázium igazgatóját a csiksomlyói római kath. főgimnáziumhoz érettségi elnöknek rendelte ki.

(—) *Aradi diákok sikere Szegeden*. A szegedi gyorsíróegyletnek szabatos versenyén az egész országból beérkezett 345 pályázat közül dícsérő oklevelet nyertek *Cserő József* realisk. és *Politzer Béla*, *Czukur József* kereskedelmi iskolai tanulók. Az eredmény nagy lelkesedést keltett a közeli helybeli intézetközi gyorsíróversenyre nagyban készülő ifjuság közt.

(—) *A szentleányfalvi állami iskola növendékei Aradon*. Szépen fellobogózt, gyermekekkel megrakott kocsi elvonulásának voltak szemtanúi szombat reggel Aradon. A szentleányfalvi áll. iskola IV., V. és VI. oszt. növendékei voltak ezek, kik osztálytanítójuk, *Kiss Lajos* igazgató és *Vadász Géza* áll. tanító vezetése alatt az ereklye-muzeum megtekintésére rándultak be Aradra. Velök jött be *Czeisler Ilona* áll. ovóné is. A kocsiokon a felvonulás a heti vásár területének bejáratáig tartott a honnét a gyermekek gyalog indultak el az előre megállapított terv szerinti tanulmányutat megtenni. Legelsőben is a vesztőhely megtekintésére mentek, a hol a „Himnusz”, „Szózatot” s még más hazafias dalt énekeltek a gyermekek, felváltva alkalmi szavallatokkal. A hely, s az itt elhelyezett emlékkő jelentőségét *Kiss Lajos* igazgató magyarázta a tanulóknak s a velök bejött szülőknak. Innét az áll. tanítóképző intézetbe vonult a menet, ahol *Láng Mihály* igazgató fogadta az érkezőket páratlan szeretettel és megható szívéllyel. Gyöngédséggel és kedvességgel beszélt a gyermekekhez. Megmutatta nekik az intézet nevezetességét, majd tíz órai uzsonnával lepte meg őket. Délután fél két órakor vonultak fel a gyermekek a muzeum megtekintésére, a hol *Máté András* felügyelő figyelmét megragadó módon magyarázta az ott elhelyezett ereklye tárgyakat. Ötgyedóra ott időzés után a szabadság szobor megszemlélésére ment az iskola, majd ismét hazaindultak.

Az aradi pályaudvar nem épül?

Elhalasztják az árlejtés kiírását. — A háborus készülődés következményei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Az aradi új pályaudvar is amaz épületek közé tartozik, amelyek évtizedekig váratnak magukra. Az indóház kibővítéséről, majd pedig az új pályaudvar fölépítéséről hosszú évek óta hallunk beszélni. Az aradi iparoság régen várja már: mikor írják ki az épületekre s az egyes épületrészekre, a melléképületekre az árlejtést, mikor kezdik már meg az építkezést, amely rengeteg munkáskezet foglalkoztatna.

Tudni kell ugyanis, hogy a pályaudvar és új indóház több milliós munka, amely a hanyatló aradi építőiparnak nagy lendületet adna. Azok, akik munkát reméltek ebből a hatalmas építményből, bizakodó reménységgel néztek az idei tavasz elé.

Ugyanis az államvasutak igazgatósága úgy intézkedett, hogy az építést a mostani tavaszon megkezdjék. Ugy tudta mindenki, hogy márciusban, vagy áprilisban már serényen dolgozhatnak majd az aradi új indóház palotáján.

Most azonban ugylátszik, mintha ennek a reménységnek vége volna — hosszú időre. Olyan jelentést kaptunk, hogy az indóház árlejtését most leveszik a napirendről, ami az építésnek bizonytalan időre való elodázását jelentené.

Az aradi építőmesterekre és munkásokra egyaránt lehangoló hírt egy aradi tekintélyes mérnök kapta a fővárosból olyan egyéntől, akinek az államvasutak igazgatóságában jó informálói vannak. A jelentés szerint az árlejtést 8—10 nappal ezelőtt kellett volna kiírni az épületre, azonban azt most nem tartják meg, mert az igazgatóság az indóház építését levette a napirendről. Pedig az árlejtési terveket már teljesen előkészítették s most váratlanul meg kellett másítani az elhatározást.

Hogy ennek mi az oka, arról fogalmat alkothatunk ama beszélgetés részleteiből, amelyet e tárgyban folytattunk a máv. aradi helyettes üzletvezetőjével. Az üzletvezető-helyettes kijelentése szerint illetékes helyen mit se tudnak az árlejtés elhalasztásáról. De ha ez mégis megtörténnék — mondja — az volna az oka, hogy az indóházra előirányzott milliókat a magyar—szerb konfliktus nagy katonai kiadásainak fedezésére kellett utólag elvonni.

A beszélgetést különben itt közöljük:

Fetter Géza helyettes üzletvezető az *Aradi Közlöny* munkatársának arra a kérdésére, hogy jött-e az aradi üzletvezetőséghez valami értesítés az építkezés elhalasztásáról, ezeket mondta:

— Tudomásom szerint semmi értesítés nem jött arról, hogy a felvételi épület építése halasztást szenvedne.

De ilyen értesítés valószínűleg még akkor sem jönne, ha az építkezést tényleg elhalasztanák. Az üzletvezetőség ugyanis az árlejtést csak az igazgatóság rendeletére írhatja ki; amíg tehát ilyen rendelkezés nem jön, nem is írhatjuk ki az árlejtést.

— Tény az, hogy az árlejtés kiírását mostanra tervezték? — kérdezte munkatársunk.

— Az igaz, hogy egy-kéthónappal ezelőtt biztosra vettük, hogy az árlejtés tavasz végén meglesz. Hogy eddig még nem történt meg, abból azonban nem következik, hogy a közeli hetekben, talán a legközelebbi napokban nem kapunk utasítást az árlejtés kiírására. Viszont az sem lehetetlen, hogy ezt az utasítást csak októberben vagy még későbbben kapjuk meg. Ekkor természetesen az állomás építése halasztást szenvedne. Beszélnek is egyesek arról, hogy az árlejtés tényleg csak késő ősszel lesz meg, de ezt bizonyosan tudni nem lehet.

Munkatársunk ezután a halasztás oka iránt érdeklődött. Arra a kérdésre, hogy politikai okai lennének-e az építkezési idő kitolásának, a helyettes üzletvezető ezt mondta:

— A belső politikai helyzet aligha lehet oka annak, hogy az építkezést, melynek költségei már megvannak szavazva, elhalasszák. Beszélnek arról, hogy a külpolitika az oka. Mondják ugyanis, hogy a balkáni veszedelem okozta hadügyi költségek egy részét a kormány a kereskedelmi tárcától szerezte meg. Ez esetben a hadügyi kiadások a Máv. beruházások egy részét is felémésztették volna és lehetséges, hogy ebben a részben lesz az aradi pályaudvar költsége is. Ezt azonban nem állithatom biztosan, mert megtörténhetik, hogy az árlejtés rövides kiírása rám cáfolna. De lehet, hogyha nem is éppen csak emiatt, de az árlejtés mégis későbbre marad.

Látnivaló ebből, hogy a tavaszi szép remények ismét eloszolhatnak. A fontos vasuti munkálatokra, amelyeket *Kossuth Ferenc* is elodázhatatlannak jelentett ki, ismét nincs pénz. A kereskedelmi kormány jóakarata megtörik egy nagyobb hatalom elmentállításán. Ennek a neve: katonai moloch.

Abdul Hamid fia — fogoly?

A török események. — Kártalanítás Bosznia-Hercegovináért.

Távirati tudósítás.

Arad, május 17

A monarkia tudvalevőleg 54 és fél millió korona kártérítésre kötelezte magát Törökország javára, a portának Bosznia és Hercegovinában fekvő törökországi birtokaiért. A török parlament már ratifikálta az erre vonatkozó megállapodást és annak szentesítése volt Abdul Hamid szultán utolsó uralkodói ténye. Az osztrák parlament most tett lépéseket az egyezség parlamenti tárgyalására, míg a magyar kormány, — lemondása miatt — nem terjeszthet elő erre vonatkozólag törvényjavaslatot.

Konstantinápolyban még mindig nagyon zavaros a helyzet. A rend csak nehezen akar helyre állani. A mai eseményekről alábbi távirataink adnak számot:

Törökország kártalanítása.

Bécsből táviratozzák: Az osztrák és magyar kormány között jegyzék-váltások történtek a Törökországnak nyújtandó kárpótlásra vonatkozólag. Az osztrák kormány erre nézve legközelebb törvényjavaslatot fog a Reichsrathban benyújtani. A magyar kormány lemondása miatt nem terjesztheti elő törvényjavaslatát, ezért jegyzékben közli az osztrák kormányval, hogy hozzájárul a törvényjavaslatnak az osztrák képviselőházban való benyújtásához.

A szultán kegydíja.

Konstantinápolyból táviratozzák: A tegnap megszavazott költségvetési provizóriumban a volt szultánnak havonként adandó 1000 font-ról szóló tétel is szerepel. Az oszman Lloyd jelenti, hogy Goltz báró tábornokot irádával a török hadsereg legfőbb organizatorává nevezték ki. Tegnap mintegy 30 tisztet, a kiket a haditörvényszék elfogatott, szabadon bocsátottak.

Konstantinápolyból táviratozzák: Hir szerint Abdul Hamidot vissza viszik Konstantinápolyba. A szultánt egyes hírek szerint a Csarigán palotába fogják internálni.

A szultán fiát letartóztatták.

Konstantinápolyból táviratozzák: Burhan Eddin herceget, a szultán kedvenc fiát szigorú őrizet alá vették és mivel szökési kísérletet tett, letartóztatták.

Pallavicini gróf szabadsága.

Konstantinápolyból táviratozzák: Pallavicini gróf osztrák-magyar nagykövet, ki a júliusi események következtében a múlt évben nem ment szabadságra, holnapi audienciája után, amelyen a szultánnak megbízólevelét nyújtja át, rövid szabadságra megy. Az audienciákra szóló meghívókból kitűnik, hogy a diplomáciai képviselőségek fejeit a szultán nem kollektíve, hanem magánkihallgatison fogadja.

Ös kivégzés.

Konstantinápolyból táviratozzák: A Zsófia mecsét közelében ma ismét öt embert végeztek ki. Egy tüzértizedest, két századost és két rendőrt.

Albán trónkövetelő.

Cetinjei lapok jelentik, hogy a legutóbbi albán mozgalmakban közvetve tevékeny részt vesz Ghika herceg, aki ügynökei révén népszerűségét terjeszti az albán nép körében, a mennyiben magát az albán Kasztrista (Szkenderlieg) György leszármazottjának mondja. Ghika herceg az időt Velencében tölti, ahol az ottani s a nápolyi albán bizottsággal állandó összeköttetést tart fenn. Ghika herceg ügynökei rendezik egymás után a tengermentén lévő nagyobb albán városokban a népgyűléseket, amelyeken mindenütt autonómiát és fejedelmet kívánnak Albánia részére. Sok helyütt Albániának Törökországtól való függetlenítését is követelik.

Autonómia Macedóniának.

Szófia lapok híradása szerint, Bulgária, Oroszország biztatása folytán, legközelebb tárgyalásokat folytat Szerbiával és Montenegróval, hogy járuljanak hozzá azon javaslatához, melyet együttesen terjesztenének a török porta elé, hogy Macedóniának, illetőleg O-Szerbiának (a skutari, janinai és drinápolyi vilajetek bevonásával) autonómiát adjon. Ha a török kormány a török parlamenttel egyetértően intézkedni fog, hogy Macedónia, az említett vilajetekkel együtt autonómiát kap, az illető államok kormányai befolyásukat érvényesíteni fogják, hogy nevezett török tartományokban a banda harcok megszűnjenek. Görögország, miután Bulgáriával ez időszereint nem valami barátságos viszonyban áll, bízhatólag külön és utólag fog a bolgár-szerb-montenegrói javaslatához hozzájárulni.

Aradi művészek a debreceni Kossuth-szobor pályázaton.

Albert Andor és Fenyves Károly műve.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17

Országszerte nagy érdeklődéssel tárgyalták a múlt esztendőben azt a hírt, hogy Debrecen város közönsége Kossuth-szobor emelését határozta el olyan feltételek mellett, hogy a szobor a híres nagytemplom elé kerüljön és emlékeztetője legyen az ott kimondott április 14-iki detronizációnak. A pályázatot meg is hirdették és az most szombaton, május 15-én járt le.

Az érdekes pályázat sok művészt esábitott versenyre. Több, mint 15 pályamunka érkezett be, köztük nem egy országos nevű szobrász műve. A pályázatok egyike két fiatal aradi ember munkája: Albert Andoré és Fenyves Károlyé. Albert Andor jónévű aradi szobrász Fenyves Károly műépítéssel együtt tervezte a szobrot, melynek figurális és arkitektonikus része ügyesen olvad egybe. Kossuthot, a forradalmárt ábrázolja a szobor, amint a debreceni nagytemplomban tartott országgyűlésen a Habsburg-ház detronizálására hívja fel a képviselőket. A képviselők a főalak alatt állanak nagy csoportban. Melléjük egy feldöntött trón jelképezi a trónfosztást. A szobor másik oldalán nagy csoportozata van a győzelemre rohánó honvédeknek. Lendületes sikra van helyezve ez a csoport, mely mellett egy másik a családjától bucsuzó nemzet-őrt ábrázolja.

Az egész mű nagy arányokban és merész lendülettel örökíti meg a magyar történelem nevezetes perceit. A nagyobb felületeket kapitális és reliefszerű frizek élénkítik.

A két aradi művész pályamunkája, — mint értesülünk — nagy tetszésre talált a debreceni közönségnél. A kiállított műből a sajtó is nagy elismeréssel szól, úgy, hogy az aradi művészek reményteljesen néznek a zsűriek a napokban bekövetkező döntése elé.

Forrongás

a kondorosi csárda körül.

*

A kondorosi csárda összeütközésbe került egy pénzügyminiszteri rendelettel. Most az egyszer nem közbiztonsági szempontból, mint hajdanában, hanem — úgy mondja egy békési híradás — annak okából, hogy nincs annyi méter a csárda és a kondorosi templom meg az iskola között, mint amennyit a paragrafusok előírnak. Egy pénzügyminiszteri rendelet megkövetel bizonyos distanciát a mulatóbelyek, koresmák és csárdák meg a tudomány és hit templomai között, egy finánciabeli tisztviselő pedig — talán a csárda valamelyik ellenségének utmutatására — kiderítette, hogy ez a szükséges distancia hiányzik Kondoros híres-neves csárdájánál. Kiadódott tehát a jelszó: a kondorosi csárdát be kell csukni, vagy legalábbis „nyugdíjazni“, csárdái jellegétől megfosztani.

Az akció — ahogy szokás — reakciót szült. Ellenmozgalom indult meg község- és megyeszerte azzal a céllal, hogy a kondorosi csárda továbbra is csárda maradjon azokkal az érdekes építési és népi sajátosságokkal, amelyeket a közelmúlt évtizedei adtak neki és amelyek a magyar költészet történetébe is bekerültek. Történeti és néprajzi emlékek lettek ezek, dokumentumai a magyar pusztai életnek, színhelyei a betyár-romantikának, amelyek szinte idegenforgalmi központtá tették a különben jelentéktelen békésmegyei községet. József főherceg is, mikor nemrég automobilján egy kisebb társasággal Kiszjénre ment, kiszállott a kondorosi csárda mellett és megmutattatta azt magának és vendégeinek.

A két tábor már méregeti egymást és megkezdte az érvekkel való harcot. Az első érv a paragrafus. Erre az ellenfél azt feleli, hogy a kondorosi csárda már akkor megvolt, mikor a község még nem létezett és épp ez a pusztaságban üdülést nyújtó oázis volt a mag, amely köré a község épült. A paragrafus tehát a csárdára nem vonatkozhat, mert nem a csárda épült az iskola és a templom mellé, hanem ez utóbbi kettő került kelletnél közelebb a csárdához. Mikor ez az érvelés nem használt, sorakoztatták a száraz igazgatás mellé a romantikát. Hivatkoznak a csárda multjára, ennek az érdekes multnak megéneklőire, szóval mindarra, ami a kondorosi csárdát az Alföld sok csárdái közül iressé és emlegetetté tette.

Erre az érvelésre is lehet felelni. Hagyjuk a romantikát, mondják, mert semmi értelme sincs annak, hogy a mai modern világ tisztelettel nézzen egy csárdára csak azért, mert az rablófészek is volt valaha. Tehát igenis: csukjuk be a kondorosi csárdát!

A harc vége pedig szerencsére az lett, hogy a csárdát nem fogják bezárni, de eléget tesznek a paragrafusoknak is és alkalmasint elveszik a csárda „koresmái jellegét“. Így azután megérjük, hogy a kondorosi csárdából bucsujáróbely vagy legalább is aféle néprajzi múzeum lesz.

Ma a pénzügyminiszteriumban hamarosan elintézték a kondorosi csárda hiveinek kérelmét. Még pedig kedvezően intézték el. A magyar betyár-emlékeket még a főfinánciában is respektálják. A betyár-emlékek még a főfináncnál is hatalmasabbak.

Küldöttség Wekerléhez

a kondorosi csárdáért.

A pénzügyminiszter döntése.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 17.

Lapunk más helyén megírjuk, hogy a híres kondorosi csárdát, — mivel egyik iskolához nagyon közel van, ami a pénzügyminiszter rendelete szerint tilos — be akarják zárni. Lett erre nagy ribillió a békésmegyei Kondoroson, ahol emberemlékezet óta egyedüli nevezetessége a falunak a híres csárda, amelyben valamikor az Alföld leghírhedtebb szegény legényei mulattak, amíg pandur lovának dobogása nem hallatszott. Hát ezt a csárdát, amelyhez a régi Magyarország egy kortörténeti emléke fűződik, nem akarták hagyni a derék kondorosiak. Jegyző, községi képviselő, a falu apraja-nagyja apellált a pénzügyigazgatóság rendelete ellen, amelyben egy tollvonással megakarták szüntetni ezt a betyár romantikával teli helyet. De nemcsak apelláltak, hanem száz tagu deputációban járultak a miniszter elé, hogy az instanciának nagyobb nyomatéka legyen.

Fábrý Károly gyomai képviselő és Reiner Béla kondorosi bíró vezették a deputációt ma a pénzügyminisztériumba. Ott volt a kondorosi jegyző is, meg vagy száz jól megtermett szálás magyar. A minisztériumban nagy érdeklődéssel vették körül a küldöttséget, mely vitte a hatalmas *harminc ivre* terjedő apellátát. Huszezer ember írta alá az instanciát, amelyben kifejti Kondoros, hogy milyen tradíciók fűződnek ehhez a csárdához és milyen csufság esne meg Kondorossal, ha egyetlen nevezetességétől, amelyről fél Európa tudomással bír, — megfosztanák, csak azért, mert a csárdás konkurrensé, Demcsák, azt állítja, hogy nagyon közel van az iskolához.

— A miniszter urral akarunk beszélni — mondották a folyosón a barna arcú magyarok nagy haraggal és lármával.

Akadtt nemsokára egy magasrangu miniszteri tisztviselő, aki mosolyogva hallgatta végig a küldöttség egyik tagjának keserves panaszát s így szólt:

— Biz isten csunya dolog, hogy bezárják a csárdát. Ez már mégsem járja.

De a kondorosiak nem elégedtek meg ezzel az elismeréssel, ők a miniszter elé akartak járulni. Ez meg is történt, még pedig jó eredménnyel. Wekerle Sándor pénzügyminiszter nem akarta egy konkurrens korcsmáros kedvéért Kondoros egész lakosságát elkeseríteni, félrugi a romantikát, hát kedvezően intézte el a nagy instanciát. Fábrý Károly képviselő táviratilag értesítette a kondorosiakat a nagy örömhírről.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Ilyenkor friss tavasz fele . . .

Ide a város zür-zajába

Eltéved a vadon szele

És szárnyin új ibolyaillat,

Ilyenkor friss tavasz fele.

Elhozza az első madárdalt

S az első napsugárt vele

S először tiszta, kék az égbolt

Ilyenkor friss tavasz fele.

Szív megdobbán, bimbó kipattan,

Álmok, remények új jele.

Egy vágy űz, valakit keresnünk,

Ilyenkor friss tavasz fele.

S szemünk az új illatra, fényre
Mégis csak könnyvel van tele . . .

A szív eljárt az első álma

Ha még egyszer valóra válna,

Ilyenkor friss tavasz fele.

— A párisi asszony. A legérdekesebb asszonyi típust, a franciát mutatja be Pekár Gyula, ragyogó elmésséggel, fényes megfigyeléssel megírt kiváló színművében *A párisi asszony*-ban, melyet kedden este nyolc órakor mutat be az Uránia színház. Rövid visszapillantás után bemutatja a nagy kurtizánokat, Duborrry, Pompadour, Montespan és a többi királyi szeretőt. Elvonulnak előttünk a rokokó világ gavallérai és ünnepektől szépségei, Lavalliere Maintenon asszony, szórakozásai, ünnepeiben tobzódó életmódjuk. A direktor asszonyai után Napoleon tarka advari életébe nyerünk bepillantást, hogy aztán elérkezünk a mai, a modern párisi asszonyhoz. A második felvonás bemutatja a párisi asszonyt nappal. Az arisztokratáknak pazar életmódját, a divatárus lányka ezer gondját, a bájos grizettek gondtalan, vidám életét. Látjuk Páris világ-hírű kokottjait, akik milliókat herdelnek el bódító mosolylyal és hercegi udvarlók mellett kétes egzisztenciájú szeretőket tartanak. A harmadik felvonás a párisi éjszaka gyönyörű leírása. Betekintünk a nagy színházak öltözőibe, megismerkedünk az egész világon ünnepeket francia művészekkel, pongyolában, a színházak után végig járjuk a kabarékat, variétéket, éjszakai mulató helyeket, ahol mindenütt más-más típusú asszonyokkal találkozunk. Hajnalodik! A „Moulin Rouge” szivarfüstös, ezerféle illattól terhes levegőjében vadul járják a kánkánt és mikor az első napsugár besurran a becsukott ablaktáblákon, kiusszák az utolsó pohár pezsgőt és mi is végére értünk Pekár mesteri darabjának, mely a legtökéletesebb fotografiája Páris asszonyainak. A pazar darabot Hunyady József olvassa fel és bizonyos, hogy a közönségnek fenomenális művelészetben lesz része.

Milán király szerelmei.*

*

Az atyai szív.

A fiatal király szerelmese egy ezredes ravasz özvegye volt. Az asszony nem volt feltűnő szépség, nem is volt semmi szellemi értéke, de az érett asszonyok szerelmi művészetével annyira hatalmába kerítette a fiatal királyt, hogy az képtelen lett volna hálóójából menekülni, ha akart volna is. De hát nem is akart. A király bizalmas összeköttetést tartott feann néhány fiatal, könnyűvérű, könnyelmű katonatiszttel, akiket a vostoni párt vezetői könnyűszerrel megnyertek maguknak. A katonatisztek alattomosan rábeszéltek a királyt, hogy neki lovagias kötelessége feleségül venni a szeretőjét. A tapasztalatlan fiú vakon hitt a csábító szavaknak, amelyeket különben a ravasz asszony is mindennap megismételt előtte. Ravasz volt ez a nő, de nem okos, mert akkor tudhatta volna a példákából, hogy ebben az országban mindent eltűr a nemzet: zsarnokságot, nyomort, csak szerelmi becsületlenséget nem.

Vladies nyitva tartotta szemét, az ő nagy élettapasztalata hamarosan tisztában volt a helyzettel. Fölkerezte a fiatal királyt és teljes komolysággal figyelmeztette, hogy a kormány kénytelen lesz ezt a nőt erőszakkal eltávolítani, ha nem áll el képtelen és kalandos tervétől.

A fiatal ember, elfeledve királyi mivoltát, könybeborult szemmel nézett ősz miniszterelnökére és elfuló szavakkal sutogta:

— Akkor én meghalok!

Vladies szomorúan hagyta el a konakot:

— Ez kellene még nekünk, — morgogta magában. — Minden uralkodónk szerelme vérbe fuladt, még csak egy király öngyilkosságára van szüksége ennek a szerepsétlen nemzetnek.

Aemilián teljesen leverve hallgatta e hirt:

— Most mit tehetünk?

* Ujabb részlet Georgevics Vladen dr., volt szerb miniszterelnök, szenzációs politikai regényéből.

— Egyetlen mód volna, ami még segíthetne.

— Nos?

— El sem merem mondani. Ha az ifju király anyja közbelépne, talán elébe vágthatnánk a veszedelemnek. De felségednek kellene erre fölkérni a királynőt.

— Megteszem. Annyi keserű cseppet nyeltem már le, hogy ezt már meg sem érzem. Egyetlen gyermekem boldogságáról van szó.

A király leült és levelet írt a királynőnek. Többek között ezt írta:

„Egy élet keserűsége választ el kettőnkét egymástól. Hogy én az vagyok ma, ami és aki vagyok, azt önnek is köszönhetem. Igaz ugyan, hogy az ön élete sem volt rózsás. De egy kapocs még ma is van közöttünk. Ez a kapocs: a mi gyermekünk, országom uralkodó királya, ki gyermekésszel a vesztébe rohan.

— Ön jól tudja, milyen asszony az, aki a romlásba viszi, de a kivel szemben a kormány tehetetlen, mert a gyermekkirály képes volna önmagát elpusztítani, ha elválasztanák a szeretőjétől. Oszülő fejjel kell belátnom s beismernem, hogy én nem hivatkozhatom a magam életére, mert engem is romlásba kergetett egy örületes szerelmi szenvedély.

— Ön nem ismerte ezt az érzést soha, szíve köből volt mindig, most az egyszer, midőn fia, gyermekünk életéről van szó, ébredjen föl az ön szíve is és próbálja meg megmenteni gyermekünket a legrettenetesebb lelki nyomorúságtól, amely talán egy véres drámába fulladhat bele. Gyermekünket én, bevallom, elidegenítettem öntől, de csupán azért, hogy politikai tekintetben függetlenítsem. Mit törődöm én e pereben politikai tekintetekkel? A fiam életéről van szó.”

Néhány nap múlva Aemilián választ kapott:

„Amit tőlem kívánt, felséged, megtettem, megkísérlettem gyermekemet megmenteni. Akármilyen is történet, nem lehetek felelős érte, felséged dobta oda gyermekünket kalandorok martalékául. Most már késő minden; ha anya és szerető küzd egymással, ritka dolog, hogy az anya kerüljön ki győztesen a haréből. Imádkozunk az Istenhez. Ez az egyetlen reményünk.”

A fiatal király is levelet kapott anyjától. A levél, mely ma is megvan Moravia levéltárában, így hangzik:

„Ha felséged tanácsot kérne tőlem, hogy az inasa feleségül veheti-e ezt a nőszemélyt, azt a választ adnám, hogy kergesse el inkább az inasát. Ha felséged ad valamit, nem a királyi fenségre, de csupán az emberi méltóságra, be fogja látni, hogy ez a lépés, amelyre készül, arculcsapása az élet moraljának, amely nélkül egy disznópásztor sem élhet.

— És most nem felségedhez, hanem a fiamhoz beszélek.

Édes gyermekem, a te nemzeted két dolgot tart szentnek ebben az életben: az anya és a feleség fogalmát. Aki ezt a kettőt megsérti, azt büntetlenül leszurhatja a sértett. Te, nemzeted királya, sárba tiprod e két fogalmat. Én, anyád, ki fájdalommal szült a világra, aki egy boldogtalan házasság martiriumát szenvedte egész életén át, — térden állva könyörgök, hagyj el örületes, botor, kétségbeejtő tervedet, mely be fogja tetőzni dinasztiaid véres, rettenetes történetét. Ha ezt a személyt feleségül veszed — kihalt dinasztiaid és porba omlik őseid koronája.

Felség, ebben az életben talán ez az utolsó szavam önhöz. A mi Urunk Jézus Krisztus, ki valamennyiünkért kihalált szenvedett, mentse meg felségedet a rettenetes sorstól.”

Napok teltek el. Az ifju király egy szóval sem említette a levelet az atyja előtt.

Néhány nap múlva hajtóvadászatot rendeztek a magukai rengetegben. Alkonyattájt egyedül maradt Aemilián és a fiatal király egy bérceoldalon. Aemilián érkezettnek látta az időt, hogy szóvá tegye a dolgot.

— Fiam, nem kaptál levelet az anyádtól?

— De igen, már néhány nappal ezelőtt.

— Hallgatsz az anyád tanácsára?

— Felség, emlékszik-e arra a beszélgetésre, amit trónraléptem előtt folytattunk?

— Azt kérdeztem felségedtől, hallgassak-e anyám szavára, felséged azt felelte, nem. Azt kérdeztem, hallgassak-e atyám tanácsára. Felséged azt felelte: nem. Most úgy cselekszem. Nem hallgatok senki tanácsára.

— Fiam, okulni sem tudsz atyád, nagyatyád, őseid példáján?

— Atyám! Egyszer meg kell halnunk. Nekem nincs időm a boldogsággal kísérletezni. Boldog vagyok, az akarok maradni, amíg élek. Hogy ez az élet két hét, vagy tíz esztendő, az nem az én dolgom. Ha attól, akit igazán szeretek, erőszakkal el akartok választani, engem öltök meg.

Kürt zugott az erdőn:

— Lefújták a vadászatot — mondta az ifju király.

— Lefújták — bölintott a volt király és hallgatagon belemerült tekintetével a lemenő nap vérvörös fényébe. Ugy ment le a nap, mintha egy vérző király hullott volna alá a trónjáról.

A balletmester üzletei.

Botrányok az Operaházban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Az Operaház dolgait az utóbbi időben igen sokszor szellőztették a napilapok. Egyik botrányos ügy a másik után került nyilvánosságra és vetett szomorú fényt az előkelő műintézetben uralkodó állapotokra és erkölcsökre.

A botrányok sorozatában nem éppen a legutolsó az sem, amely a képviselőház legközelebbi ülésén, egy a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézendő interpelláció alakjában fog kipattanni. A legújabb üzemlekről egy budapesti hétfői lap nyomán a következőket közöljük:

Primadonnaavatás.

Az Operaháznak eddig mindig két prima ballerínája volt egyszerre. Azelőtt *Balogh Szidi* és *Schmidegg Gizella*, ujabban *Nirschy Emilia* és *Pallai Anna*. Az egyik a karakter-, a másik a klasszikus táncok számára.

Ezt a két ballerínát alig tudták foglalkoztatni, úgy hogy hetenkint csak egyszer léptek fel. Ennek ellenére a jövő héten a *Táncgyuleg* című balletban új prima ballerínát avatnak az Operaházban. *Sebess Terézt*, egy tizenhat éves, vézna, fejletlen leányt, akivel az elmúlt héten kötött szerződést három évre *Mészáros igazgató*. Nem a saját akaratából, mert *Mészáros* hallani sem akart róla, hogy *Sebess Terézt* szerződtesse. *Guerra Miklós* balletmester a maga jószántából tanította táncolni a Lovas féle vívőiskola termében.

Ez hat hónappal ezelőtt történt. Ugyanekkor a leány apja elment *Guerrához* és felajánlotta neki, hogy *hatezer koronát* fizet, ha leányát kitanítja és szerződteszi az Operához. *Guerra* erre megállapodott az apával, mely szerint az Operaházzal való szerződés megkötése esetén *Guerra* készpénzben 3000 koronát kap, a további 3000 koronát pedig levonhatja a leány fizetéséből.

A megpuhitott igazgató.

Guerra külön órák céljaira kibérelte a Lovas-féle vívőiskola termét, ott tanította a kisasszonyt, aztán egy szép napon beállított *Mészáros igazgatóhoz* és kérte, hogy szerződtesse a tanítványát. *Mészáros* kijelentette, hogy neki nem kell *Sebess Teréz*.

Ekkor a balletmester néhány előkelő ismerőse nekiesett *Mészárosnak*, el kezdte puhitani s addig puhitotta, amíg szerződtesse *Sebess Terézt* harmadik primaballerínának. *Guerra* pedig a múlt héten, szerdán, megkapta a háromezer koronát az apától.

Újabb proviziók.

Ebbe a fejezetbe tartozik az is, hogy *Guerra Miklós*, akinek mint balletmesternek évi 12.000 korona fizetése van az Operánál, aki minden билетösszeállításért tekintélyes tantémeket kap a bevételekből, a két primaballerína fizetésének a javarészt is huzza. *Nirschy Emilának* még növendékkorában megtette az ajánlatot, hogy elbocsáttatja *Balogh Szidit* és szerződtesse a helyére, ha fizetésének egyharmadát 6000 koronáig neki köti le. A szerződést megkötötték. Később *Pallay Annával* álla-

podott meg *Guerra*, hogy a *Schmidegg* helyére hozza be az Operához. Megállapodtak, hogy az Operaházhoz való szerződtesése esetén *Pallai Anna* fizetésének egyharmada, 3000 korona erejéig, *Guerra Miklóst* illeti. Röviddel azután *Schmidegg Gizellát* elbocsátották és 1907. december havában szerződtessték *Pallai Annát*. Fizetésének egy harmadát azóta állandóan *Guerra Miklós* veszi fel.

ÁRVERÉS

a hallerschlossi villában.

A polgármester és Steinhardt dr. gráci utja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

A múlt hét elején, mint akkor megirtuk, *Varjassy Lajos* polgármester és *Steinhardt Mór dr.*, Aradváros tb. főügyésze Grácba utaztak, hogy résztvegyenek a hallerschlossi villa ingóságainak elárverezésén. Ez a villa, amely Grác közelében van, tudvalevőleg része a *Weitzer János* hagyatékának. Szép és nagy pompával berendezett kastélyszerű épület, melyet *Weitzer János* Aradnak hagyott ama rész kivételével, melyben az elhunyt oldalági rokoni laknak.

Most, hogy a *Weitzer-pör* végre befejeződött, a város természetesen azon van, hogy a hagyatékban levő villákat eladja, mivel a kezelés innen meglehetősen költséges és nehézkes. A veldesi villa eladásába a májusi közgyűlés már beleegyezett, a hallerschlossi villa berendezését pedig most árverezték el. Erre az árverésre utaztak el *Varjassy* és *Steinhardt dr.*, akik tegnap érkeztek haza Grácból. Négy napig tartott az árverés, amelyet a gráci bíróság megbízásából az ottani közjegyző vezetett.

A hallerschlossi villa berendezése az elhunyt *Maecenas* kiváló ízlését dicsérte. A butorok közül különösen azoknak a szobáknak berendezése volt igen értékes, amelyeket maga *Weitzer János* lakott. Nem fényűző, de művészies darabok ezek, melyeknek igazi értékét árveréseken alig lehet megkapni. Különös értékkel azonban azok a porcellán-vázák bírnak, amelyek igen nagy számban diszitették a szobákat. A legfinomabb meissenai és sevresi vázák, hatalmas porcellán-szobrok voltak a hagyatékban. Ezeknek híre sok műkereskedőt hozott *Hallerschlossba*, akik szakértői szemmel bírálgatták az árverésre került tárgyakat. Néhány nagyobb festmény is volt ezek között, német és francia festőktől, amelyekért képereskedők árvereltek.

A berendezés kikiáltási ára 11000 korona volt. Az árverelők száma különösen az első három napon volt nagy. Gráci műkereskedők, előkelőségek voltak az árverelők között és feltűnően sok nő is, akik különösen a disztárgyakra licitáltak. Ezeknek árát verték fel a legmagasabbra; a porcellánvázákat ötszörösen felüllicitálták, míg a butorok legnagyobb részt kikiáltási áron keltek el. Az egész berendezésért 18.000 korona jött be. Arad képviselői nem vettek részt a licitáción. Az összeget a közjegyző átadta a bíróságnak, amely a kiadásokat kiegyenlíti, 3 százalékot *Hallerschlossnak* ad, a többit pedig az örökösnek.

Varjassy polgármester az árverés után meglátogatta Grácban özvegy *Pokorny* Richardnét, az aradi vesztőhely tulajdonosát. Az özvegy érdeklődött az országos gyűjtés eredménye után. A polgármester elmondta, hogy a gyűjtés eredményesen folyik és a megváltási bizottság nemsokára abban a helyzetben lesz, hogy a földet a nemzet tulajdonává tegye.

HIREK.

Miért maradt el a Harden-felolvasás?

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 17.

Kevesen tudják, hogy miért maradt el *Harden Miksának*, a berlini *Zukunft* híres szerkesztőjének csütörtök estére hirdetett budapesti felolvasása. A lapok megirták, hogy az előző napra, péntekre hirdetett bécsi előadást a *Moltke-Harden-pör* hírneves szereplője megtartotta, bár néhány osztrák képviselő nagyon félt, hogy *Harden* új szereplése kellemetlenül fogja érinteni a Bécsben időző német császárt. *Harden* még sem lehetett Bécsből kiutasítani, a felolvasást nem lehetett betiltani, bármennyire fájt is ez a lojális bécsieknek.

Amit Bécsben csak meg akartak tenni, azt Budapesten meg is tették. Mivel *Vilmos császár* Bécsben időzött, a lojális magyarok nem engedhették meg, hogy *Harden Miksa* Budapesten, az osztrák császárvárostól több mint kétszáz kilométernyi távolságra, felolvasást tartson. Még mit találna gondolni rólunk öreg királyunk felséges és előkelő vendége!

A kabinetiroda, mikor arról volt szó, hogy — ha már a bécsi felolvasást nem lehetett — legalább a budapestit be kellene tiltani, nem sokáig habozott, hanem rábizta a kényes természetű ügyet a magyar királyi belügyminiszteriumra. Mivel azonban mégis furcsa lett volna, ha a *Harden-felolvasás* a belügyminiszterium közvetlen intézkedésére marad el, ügyesen kieszelték egy módot. Bizalmasan figyelemztették *Hardennek* *Sidon* nevű, berlini impresszárióját, hogy szüntesse be a budapesti *Harden-felolvasás* jegyeinek árusítását, ha nem akarja magát és *Harden Miksát* további kellemetlenségnek kitenni. Az impresszárió azonnal átlátta a helyzetet és a Budapestre hirdetett *Harden-felolvasás* elmaradását sietve közzétette az újságokban azzal a kommentárral, hogy kevés jegy fogyott el és *Harden* nem akarta magát kudarcnak kitenni.

— *Burián* a király előtt. Bécsből táviratozák: *Burián* báró közös pénzügyminiszter tegnap hosszas kihallgatáson jelent meg a király előtt. *Burián* báró a boszniai tartományi autonómiairól szóló statutumot terjesztette a király elé, de szóba került a boszniai magyar agrárbank ügye is. Hir szerint *Burián* báró nem adta be a felségnek lemondását, de *Bienert* báró osztrák miniszterelnök beszéde következtében bejelentette készségét állásától való megváltása iránt. Politikai körök véleménye szerint nem lehetetlen, hogy *Burián* a delegáció összeüléseiig megmarad állásában.

— *Hadászati tanácskozások* Aradon. Megirtuk, hogy a közös hadügyminiszteriumból 35, köztük több nagyrangú tiszt Aradra érkezett hadászati tanácskozások céljából. A tegnapelőtt xözölt katonatisztek vasárnap délután meg is érkeztek és este a Fehér Kereszt emeleti nagytermében megkezdődtek a hadászati tanácskozások. Hatalmas katonai térképet fektettek az asztalra és *Hausenblas* Alfréd altábornagy tartott róla előadást a körülálló tiszteteknek. A tanácskozás akörül folyt, hogyan lehetne háboru esetén a csapatokat élelemmel leggyorsabban ellátni. Mint jelentettük, némelyek az idei királygyakorlatokkal hozták kapcsolatba a tanácskozásokat. Ez azonban nem bizonyult valósnak. A tisztetek ma is egész nap folytatták a hadászati tanácskozásokat. Kedden reggel Dévára utaznak, ahol szintén másfél napig maradnak, onnét lovaon folytatják az utat Szelistyéig.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter állapotában a vasárnap folyamán örvendetes javulás állott be. A miniszter a napot nyugodtabban töltötte s fájdalommal némileg egybűlték. Háziorvosa, Müller Kálmán egyetemi tanár, főrendiházi tag a ma délelőtt folyamán látogatást tett a beteg miniszternél és továbbra is a legnagyobb nyugalmat ajánlotta. Ugyanez a délelőtt folyamán meglátogatta a minisztert Szterényi József kereskedelmi államtitkár is.

— **Pozsony új képviselője.** Pozsonyból táviratozzák: A Popovics Sándor bankkormányzó lemondásával megüresedett II. kerületben ma volt a képviselőválasztás. Választási elnök: Merényi Odón gyógyszerész, helyettese Schier Nándor városi tanácsos. A választás reggel 8 órakor kezdődött. Jelöltek: Bartal György közigazgató függetlenségi és Wittich Pál munkásvezér szociáldemokrata programmal. A szavazás kezdetekor egyetlen Wittich-párti sem volt jelen. 10 óráig leadtak Bartalra 178, Wittichre 5 szavazatot. A választás a kora délutáni órákban véget ért. Wittich 15 szavazatot kapott, Bartal pedig négyszázhuszat.

— **Bülow és Izvolszky találkozása.** Berlinből táviratozzák: Pétervárról jelentik: Izvolszky még néhány napig Münchenben marad és aztán Olaszországba utazik. Pétervárra visszatérően az orosz külügyminiszter találkozni fog Bülow herceg német birodalmi kancellárral.

— **A veszthely megváltására.** Az aradi 13 vértanu kivégzési helyének megváltására a hatóságok újabb befolyt adományok: Eddig befolyt adományok 15550 kor. 71 fill., Letorocsei főszolgabíró Oroszveg közs. 20 kor. 20 fill., Kőszegi ipart. 3. kor., Párkány járási ipartestület 24 kor. 50 fill., Püspökhatvan község 3 kor., Jordán Viktor kir. jbiró Hátszeg 23 kor. 10 fill., Tordaváros tanácsa 20 kor., Alsójáró kir. jbiróság 6 kor. 90 fill., Facseti kir. jbiróság 11 kor. 36 fill., Ghyezy Dénes alispán Komárom 22 kor., Nagyrőce r. t. város 10 kor., Olvasóegylet Ózd 100 kor., Ungvári ipartestület 11 kor., Földvári főszolgabíró Brassó vm. 5 kor., Dombóvári ipartestület 7 kor. 60 fill., Magyaróvári Gazdasági Akadémia 37 kor., Kiskőrösi ipartestület 27 kor. 10 fill., Rác Antal Alsókorompa 4 kor., Ólbői körjegyzőség 2 kor., Bereznay János kir. jbiró Nmhály 20 kor., Sz.-németi ügyvédi kamara 48 kor. 70 fill., Ráckevei kir. jbiróság 83 fill., Hajdusámsoni Kossuth Kör 13 kor. 4 fill., Buttyini kaszinó 46 kor., Ujfazekasvarsándi község 5 kor., Tiszafüredi főszolgabíró 24 kor., Kismartoni főszolgabíró 370 kor. 50 fill., Pápa város 25 kor., Botta Béla Szigetvár 22 kor., Jászkeséri 48-as olvasó kör 10 kor., Gyulai főszolgabíró 65 kor. 20 fill., Kolozsvári Nemzeti Kaszinó 20 kor., Kath. Olvasókör Püspökladány 8 kor. 40 fill., Kiskőrös község 5 kor., Mezőkövesdi takarékpénztár 6 kor., Szuloki jegyzőség 3 kor., Hramorák község 6 kor., Karnácsi körjegyzőség 5 kor., Uharik Mátyás Eperjes 14 kor. 30 fill., Szarvasi ipartestület 17 kor. 60 fill., Abonyi előjáróság 10 kor., Szekszárdi főszolgabíró 6 kor., Hajdudorogi előjáróság 10 kor., Büdzentmihályi ipartestület 19 kor. 30 fill., Nagymihályi főszolgabíró 38 kor. 20 fill., Ujkaránsebesi körjegyzőség 1 kor. 30 fill., Várgedei körjegyző 4 kor., Katona Aladár körjegyző 1 kor., Pozsonyi kir. tszék elnöke 50 kor., Adácsi előjáróság 30 kor. 30 fill., Avarffy Elek dr. Budapest 83 kor., Lendvavásárhelyi körjegyző 1 kor. 20 fill., Papatámasi előjáróság 5 kor. 80 fill., Nyiregyházi ipartestület 16 kor. 30 fill., Pécsi keresk. és iparkamara 15 kor., Margittai főszolgabíró 130 kor. 80 fill., Grósz Hugó Komjáth 32 kor., Magyarigen község 94 kor., Szentur János Temesgyarmata 1 kor., Déry Elemér Vágsellye 7 kor., Schaffer Béla Ujarad 79 kor. 30 fill., Derecskey főszolgabíró 53 kor. 30 fill., Kassai kir. tszék elnöke 13 kor., Bácsbodrog vm. alispánja 34 kor., Gyulafehérvári ipartestület 11 kor. 40 fill., Nagybánya város 100 kor., Károlyfalvai ipartestület 5 kor., Makó város 10 kor., Heim Kristóf Temesgyarmata 1 kor., Kudász Endre Pejts 4 kor., Maros Evezős Egylet 100 kor., összesen 17560 kor. 69 fill.

— **Az angol király leánya menyasszony.** Berlinből jelentik: Viktória Lujza hercegnőt, az angol király leányát, legközelebb el fogja jegyezni Károly Ferenc József főherceg, Ottó főherceg fia.

— **Alkoholista történelmi alakok.** Vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza dísztermében az aradi alkoholelles „Kitartás” páholy nyilvános ülést tartott. A felolvasó Kara Győző főgimnáziumi tanár „Alkoholista alakok a történelemben” című nagy szaktudással s gyönyörködtető világossággal megírt értekezést olvasott fel, melyet a jelenlevő előkelő közönség mindvégig kitartó figyelemmel hallgatott meg. A változatos s úgy Magyarország, mint a világtörténelem legnevezetesebb s döntő eseményeiben végzetesen szerepelt alkoholista szomorú sora vonult el a hallgatóság szeme előtt. Majd néhány humoros történelmi epizód alkoholista jelentek meg, hogy enyhítsék a Rembrandt beállítású alakok komorságát. Végeredményként az előadó, ki maga nem abstinens, azt hangoztatta, hogy eltekintve az alkoholista végzetes befolyásától, pusztán az a tény, hogy „az alkohol emberi voltunkat alázza le” elegendő arra, hogy az aradi alkoholelles „Kitartás” páholy fáradságos, de uttörő kulturmunkáját folytassa. A tartalmas, s az antialkoholista irodalomban csaknem páratlan értekezés az *Aradi Közlöny* tárcarovatában teljes szövegében meg fog jellenni s amint hirtlik, néhány hét múlva külön lenyomatban is kapható lesz.

— **Edvárd király nyaralása.** Londonból táviratozzák: Diplomáciai körökben nagy feltűnést keltett az „Observer” című lapnak az a híre, hogy Edvárd angol király a nemzetközi helyzetre való tekintettel az idén a nyarat nem Marienbádban, hanem más fürdőhelyen fogja eltölteni. Hogy hol fog nyaralni a király, azt még nem tudják, de valószínűleg egyik pyrenei fürdőben. Egy másik londoni távirat megerősíti az Observer híret, hogy az angol király az idén nem utazik Marienbádba.

— **A Kossuth-szobor leleplezése.** A Kossuth-szoborbizottság által kiküldött albizottság ma délután Lócs Rezső gazdasági tanácsos elnöke alatt a városházán ülést tartott. A bizottság megállapította a leleplezési ünnepély kereteit, külön bizottságokat választott és azokat megbízta programjuk elkészítésével. A bizottságok 14 nap múlva terjesztik be programjukat, melyekből azután véglegesen megállapítják a leleplezés ünnepségeit. A részletes programot csak a végleges megállapodás után hozza a bizottság nyilvánosságra.

— **Meteor időjósolása.** Meteor, aki a közelmúlt napokban pusztító fagyot megjósolta, most a következőket írja: A május 20-21-iki csomópont meleg, míg a 27-iki hideg jellegű, amely vigyázatra hívja fel a szőlő és gyümölcsstermelőket. Május havában a csomópontok 19, 20, 21, 27. és 28-ikára esnek, melyek közül legerősebbek a 20. és 27-iek, ahol a 20-iki meleg és a 27-iki hideg jellegűek.

— **A bécsi közsegtanácsosok Zágrábban.** Zágrábból táviratozzák: A Lueger-vezette bécsi közsegtanácsosok holnapi ideérkezése elé nagy várakozással tekintenek. Sok kíváncsi érkezett Zágrábra vidékről erre az alkalomra. Némelyek összeütközéstől félnék, mások azt hiszik, hogy a látogatás nyugodt körülmények között fog lefolyni. A kormány mindent elkövet, hogy a fogadás politikai jellegét elvegye.

— **Pusztító jégeső.** Szilágysomlyóról táviratozzák: Tegnap a város fölött óriási vihar vonult át. A délutáni litánián levő hivek közt a hatalmas villámlás és menydörgés valósággal pánikot okozott. Alig lehetett a megrémült népet lecsillapítani. A vihar alatt galambtojás nagyságu jég esett, mely számos ház fedelét megrongálta, az ablakokat bezúzta. Akiket a vihar az utcán talált, azok közül többen súlyosan megsebesültek, több embernek a jég a fejét véresre verte. A vihar egy óra hosszat tartott. A kár jelentékeny.

— **Negyven éves találkozó.** Kovacsics Gyula temesvári árvaszéki elnök lelkes felhívást intézett a negyven év előtt az aradi kir. főgimnáziumban érettségizett tanulóitársaihoz, hogy július elsején adjanak egymásnak Aradon találkozót, már akik még életben vannak. Az ünnepélyes találkozó a kir. főgimnázium dísztermében lesz megtartva, ahol Berényi Gedeon egykori igazgatójuk fogja üdvözölni az egybegyűlteket. Erre Lóczy Lajos fog válaszolni az egykori tanítványai nevében. Innen a minorita atyák templomába vonulnak istentiszteletre, melyet Pálya Mátyás resicai prépost-plébános tart.

— **Öngyilkos ügyvédjelölt.** Budapesti tudósítónk jelenti: Ma délelőtt a debrecen—szolnok—budapesti vonalon, egyik másodosztályú kocsi-ban öngyilkosság történt. Az öngyilkosságot Lengyel Kálmán dr. földesi ügyvédjelölt követte el, aki édes anyja és fivére kíséretében Budapestre akart utazni, hogy holnap ügyvédi vizsgát tegyen. A szerencsétlen fiatalember a vizsgától való félelmében követte el rémes tettét. Amint a vonat Szajol állomást elhagyta, Lengyel dr., aki egész uton nagyon idegesen viselkedett, hirtelen Browning-revolvert rántott elő és abból édesanyja és fivére szemeláttára jobb halántékon lötte magát. Kétségbeesett hozzátartozói nyomban segítség után néztek, de mire a vonat berobogott a szolnoki pályaudvarra és orvost sikerült keríteni, a szerencsétlen fiatalember már kiszenvedett.

— **Osztrák ripókság.** A soproni pénzügyigazgatóság egyik jövedéki ügyben az ügyfél bécsi ügyvédjének küldte meg a végzését, még pedig természetesen magyar nyelven, mert ez a magyar hatóságok hivatalos nyelve. Erre az illető bécsi ügyvéd borítékba tette és visszaküldte a magyar végzést; levelében megírta, hogy az ő irodája be van rendezve a német nyelven kívül francia, angol és olasz nyelvekre, de már *hottentotta nyelvre* nincs berendezve. A jeles osztrák ugyanis a mi nyelvünket a *hottentotta nyelvre* helyezi egyrangba. Az ilyen ügyvéd, az ilyen Lueger csemete megérdemelné, hogy egy esztendőre kiküldjék — a *hottentották* közé.

— **Letartóztatott kereskedő.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy Faragó-Fried Jakabot a fővárosi rendőrség letartóztatta. Fried évek előtt a Nádor-utca 17. számú házban butorüzletet nyitott és különösen bécsi kereskedőktől nagyon sok árut szerzett be hitelbe. Nagyon könnyelműen kezdett élni és másfél év előtt a tönk szélére jutott. Már akkor fizetésképtelen lett, azonban az egyezkedési tárgyalások alatt is folyton rendelt hitelbe árukat, mert a külföldi gyárosoknak kedvező információt adott le különböző nevek alatt saját magáról. Az utóbbi hónapokban rendelt árut a vasutól egyenesen az ócskásokhoz vitette és eladta. Amikor ez kiderült, a hitelezők följelentették és ma a rendőrség letartóztatta.

— **Négylábu csirke egy aradmegyei községben.** Csodálatos természeti elváltozásról ad hírt tudósítónk az aradmegyei Apateleki községből. Ott Gábris Gézáne postamesternő ma arra a különös fölfedezésre jutott, hogy az általa ültetett tyúk alatt egy *négylábu csirke* van. Amint a csibe belülről kitorpelt a tojást, azonnal élettelenül terült el. A különös állatának hiányzanak a szárnyai. Helyettük két láb van elől is. A lábakon jól megnőtt körmök láthatók. A csirke különben teljesen csupasz, tollatlan. A postamesternő spirítuszba tette a csibét, amelynek most esodájára jár a falu népe.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Nyiregyházáról táviratozzák: A 4706. számú személyvonat a kiszaladás alkalmával ismeretlen okból kiszállt. Az utasok közül többen megsebesültek. A vizsgálat folyamatban van.

Braun Gusztáv

asztalos, ARAD, Vörösmarthy-utca 3. sz. Telefon 633.

Készít irodai-, üzleti- és bútorderendezéseket a legjutányosabb áron.

1607

— **Lopás a bankban.** A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank brassói banküzletébe szombat délután és hétfő reggel között ismeretlen tettes behatolt és álkules segélyével kinyitott egy szekrényt, melyből mintegy háromezer korona értékű pénzt és értékpapírt vitt el. Ellopott egy 1946—14. számú konvertált magyar jelzőlog-sorsjegyet, két nagy Vörös Kereszt-sorsjegyet (7915—60. és 2442—75. számúakat) egy olasz Vörös Kereszt-sorsjegyet (3000—34. számú) s ezeken kívül román, olasz és magyar pénzt. A brassói rendőrség folkerte az ország összes rendőrségét, köztük az aradit is, ha valahol ilyen számú sorsjegyek árusításáról tudomást szerez, azok kínálóját tartóztassa le.

— **Bérmálás Székudvaron.** Tegnap délután Csernoch János dr. csanádegyházmegyei püspök a bérmálás szentségében részesítette a székudvariakat. Eredetileg a terv az volt, hogy a község lakosai Kisjenőben járulnak a főpásztor elé, de a hívek kérelmére a püspök jött Székudvarra. A határon lovas bandérium és számos uri fogat várta a püspököt, majd az állami iskola egyik leánytanulója üdvözölte. Kristóffy Árpád uradalmi kasznár vezette a festői lovasbandériumot. A főpásztor kíséretében volt Csukay főszolgabíró, Lázár dr. képviselő, Krampf dr. főesperes és a vidéki papság nagyrésze. A bérmálás egy órát vett igénybe, mely után a plébánián fogadta a püspök a róm. kath. iskolaszéket, a községi előjáróságot, a gör. kel. lelkészi kart és az állami iskola tanítótestületét. A püspök a székudvari plébánossal elhajtattott a róm. kath. felekezeti iskolába, a hol a felvilágosításokat Martincsik Győző tanító adta meg, innét az állami iskolába látogatott el, a hol Sipos Ferenc igazgató fogadta. Hat óra volt már, mikor az egyházfejedelem a harangok kongása között utra indult a főhercegi remek négyes fogaton, s visszahajtatott Kisjenőre, a hol este Lázár dr. képviselő vendége volt és másnap a bérmautját Szapáriligetre folytatta.

— **Halálos szerencsétlenség az aradi vonaton.** Borzalmas látványnak voltak szemtanúi ma azok, akik a délutáni személyvonattal Békéscsabáról Arad felé jöttek. Bertold Mihály mezőberényi földbirtokos Csabáról haza akart utazni. Azonban a helyett, hogy a Mezőberény felé induló vonatra ült volna, folszállott az aradi személyvonatra. Csaba után észre vette tévedését. Kiugrott a robogó vonatból, de olyan szerencsétlenül, hogy a kerekek alá került, a melyek szétépték a testét.

— **A kardnyelő tragédiája.** Szegedről táviratozzák: Hess Ferenc bástapolcsányi kardnyelő bűvész, ma a gyermeknapra Szegedre érkezett, ahol a mulató emberek előtt produkálta magát. Egyszerre a tömegeből egy huszár lépett ki, aki a saját kardját ajánlotta fel a bűvésznak, hogy azzal produkálja magát. A kardnyelő elfogadta az ajánlatot, de vesztére, mert az éles penge produkció közben szétmetszette a torkát. A bűvészt sérüléseivel a kórházba vitték.

— **Sirok és sirkertek kiültetését** a legjobb kivitelben jutányos áron elvállalja Scherhag Testvérek kertészete Orczy-utca 26. sz. 1974

— **Tízéves találkozó.** Salgó Henrik magánhivatalnok (lakik Aradon, Weitzer János-utca 17.) felkéri osztálytársait, akik a kereskedelmi akadémiát 1899. évben Aradon végezték, sziveskedjenek címüket — a fogadalomnak megfelelőleg — a rendezendő tíz éves találkozási ünnepély céljából tudatni.

— **Birtokcsere.** Aradon az elmúlt hét folyamán a következő birtokcserek történtek: Krizsán Lajos és neje eladják az aradi 2493. sz. tjkvben felvett Demeter-utca 71. sz. házat 5000 koronáért S abó Károly és nejének. Özv. Pálffy Pálné és tulajdonostársa eladják az aradi 2065. sz. tjkvben felvett Sarló-utca 10. sz. házat 2800 koronáért Schaberger Fülöp Jakab és nejének. — Mosótzy István elad az aradi 7370. sz. tjkvben felvett háztelkekből 300 négyszögölet 648 koronáért Kozma János és nejének. — 300 négyszögölet 845 koronáért Varján Máriának, 300 négyszögölet 972 koronáért Temesváry Antal és nejének, 300 négyszögölet 650 koronáért Kovács Márton és nejének, 321 négyszögölet 692 koronáért Zabán János és nejének, 300 négyszögölet 650 koronáért Csányi Lajos és nejének. — Dr. Szende Tivadar és Csillag Lajos eladják az aradi 3860. sz. tjkvben felvett Sarló-utca 40. sz. házat 2000 koronáért özv. Pálffy Pálné Wolf Máriának. — Reier Laura eladja az aradi 145. sz. tjkvben felvett Szt.-Pál-utca 13. sz. házat 10000 koronáért kiskoru Reier Margit és Jenninek.

— **A Gambrinus éttermében** állandóan mozgófénykép a kertben. Minden vasárnap délelőtt katonazene. Tisztelettel Kánya Géza. 1567

— **Gyomor és béluhrtnál** a rég bevált Ferenc József-keserűviz páratlan gyógyító ereje az egész világon elismert. A szervezet ezen tiszta ásványvizet kitűnően bírja, mert oldó és elvezető hatása minden fájdalomtól ment és még súlyosabb esetekben sem okoz kellemetlen mellékhatásokat. A párisi orvosi akadémia, valamint Nyugateurópa legkiválóbb belgyógyászai a hazai „Ferenc József“-keserűviz természetes vegyi összetételéről és gyógyhatásáról a leghízelgőbb módon nyilatkoznak.

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 171

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnek és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes ásványvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lippózi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfparkpart 8.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti aru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 17.

5 ezer méte máza 15 fillérral magasabb
Az árak 50 kilonkent számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri májusra	7.71—7.72	7.71—7.72
Buza májusra	14.44—4.45	14.46—14.47
Buza 1909 októberre	12.36—12.39	12.44—12.45

Ros októberre ... 9.8—9.79 9.78—9.79
Zab októberre ... 7.56—7.57 7.53—7.54

Zárul 5 órakor.

Utőtőzsde üzlettelen.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 17. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronkent 400 kilogrammon felül sulyban — filléris: közép páronkent 400—40 kilogrammig terjedő sulyban — filléris; fiatal nehéz páronkent 320 kilogrammon felül sulyban 144—146 filléris; fiatal közép páronkent 240—280 kilogrammig terjedő sulyban 144—146 filléris; könnyű páronkent 240 kilogrammig terjedő sulyban 44—146 filléris.

Sertéslelészám: május hó 13. napján volt készlet 25.422 darab, május 14. napján folhajtott 196 darab, május 14. napján elszállított 260 darab, május 15. napjára maradt készletben 25.358 darab.
A hízott sertés üzlet irányzata: kellemesebb.

TARKASÁGOK.

*

(A cipőszámla.) Weinberger János Andrássy-téri cipőkereskedésébe ma beállított egy elegáns, monoklis aradi ur.

— Kérem. — szolt a tulajdonos fiához, — sziveskedjék a cipőszámlát kiállítani.

A fiatal kereskedő annak rendje és módja szerint kiállította a számlát, három pár cipőről 56 korona értékben. Azután bélyegzőt ütött a számlára és aláírta.

A vevő végigfutja az irást, majd hanyag mozdulattal visszateszi az áruasztalra:

— Tulajdonképen fel van jogosítva ön számla aláírására és pénz felvételére? — kérdezte a tulajdonos fiát.

— Pardon, — válaszolt indignálódva az ifju — amikor uraságod a cipőket vásárolta tőlem, akkor nem kérdezte, felvagyok-e jogosítva, hogy önnek hitelezek?

*

(Nap éshold.) Két kurticsi atyafi a jó vásár öröme betért egy ismert aradi vendéglőbe, hogy az áldomást megigyák. Régi igazság, hogy a bor elűzi a gondokat, ami két atyafink sem vette észre, hogy a hajnal istennője lovagol már végig az égen az ő ezüst kocsijával. Végre jónak látták eltávozni. A városházához értek, melynek torony-órája még világított.

— Tyűh a kutyafáját, kikapunk az asszonytól koma — szolt az egyik támoltyogva — kora hajnal van, világít a nap.

— Izé mán, ördög, kend tökrészeg, nem nap az, hanem hold.

Ebből nagy vita lett. Szó szót ért, épen már az ökölharc szabályai szerint akarták elintézni a vitás kérdést, midőn egy harmadik nagyon is vigkedélyű bácsi közeledett feléjük.

— Min veszekszenek kentek?

— Azt mondja a komám, hogy ez itt nap — s a toronyórára mutatott. Én meg azt mondom, hogy a hold. — Ugy-e nekem van igazam?

Az öreg ur megpödörte a bajuszát és fontoskodva mondta:

— Nem tudom én, hogy hold-e, vagy nap, mert nem idevaló vagyok.

Pénzt

jelzálog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos
Aradon, Karolina-utca 8. sz. saját ház a fiók posta mellett.

IDEGENEK ARADON.

— Május 17. —

Fehér Kereszt szálloda. Vajda Dezső utazó Budapest. — Taussig Zsigmond utazó Segesvár. — Reichmann Károly utazó Budapest. — Dik Ferenc utazó Budapest.

Központi szálloda. Wolf Zsigmond utazó Zombolya. — Ifj. Weichinger A. festő és neje Budapest. — Nolar Armánd utazó Budapest. — Schön Károly igazgató Bécs. — Wieser Lipót utazó Bécs. — Hajdu Adolf utazó Bécs. — Klausner Mór utazó Bécs. — Weinstein Gusztáv utazó Bécs. — Dénes Géza utazó Bécs. — Töpfner Norbert utazó Bécs. — Fein Mór utazó Bécs. — Spitzer Soma utazó Teschen. — Binder Ferenc utazó Bécs.

Vass szálloda. Thomán Miklós dr. katonaeorvos Budapest. — Szántó Mór utazó Budapest. — Stern Miksa bíró Borosjenő.

Pannónia szálloda. Vörner Mihály százados Bécs. — Wiedmann Vince könyvelő Nagyszentmiklós. — Stampf Fridrik kapitány Nagyszében. — Radó Mór dr. ügyvéd Szászváros. — Patrika Gyula lelkész Komárom.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. május 13-án, keddén:

1. Rokokó idill. Látványosság. — 2. A francia forradalom. Történelmi dráma. — 3. Diákok és grizettek. Elettép. — 4. A grand Prix napja Párisban. Látványosság. — 5. Karnevál. Szentációk ujdonság. — 6. Tancosnők a portán. Természet után. — 7. Tündértánc. Látványosság. — 8. Modern szórakozások. Természet után. — 9. Hogyan táncolják a kánkaut? Komikus.

Előadások délután 6, és 7 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a ce. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

Este 8 órakor

A párisi asszony.

3 felvonásban. Irta: Pekár Gyula. Felolvassa Hunyady József, az aradi Nemzeti Színház művésze. 20 színesen vetített és 19 mozgófényképpel.

NYILTTÉR.*

Naplaphoz

expeditor vagy expeditornő

jó fizetéssel

felvétetik.

Gyakorlottak előnyben részesülnek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Szivarok hüvelyek nagy választékban.

Nagy választék

Lemez és vas zománcozott

Főzőedények,
Háztartási cikkek,
Konyha felszerelések,
Szőlőművelési eszközök,
Mindennemű szerszámok,
Gép és ipari cikkek,

acél, nikkal és sárgaréz áruk
és mindennemű

Vas árukban

Kérjük szíves megbízásait, melyek
gondos kiszolgálásá-
ról és jutányos számi-
tásáról biztosítjuk.

Kitünő tisztelettel

145

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Üzleti berendezésünk és
állványok f. évi július hó elején
mérsékelt áron eladó.

Naponta többször
frissen pörkölt kávé

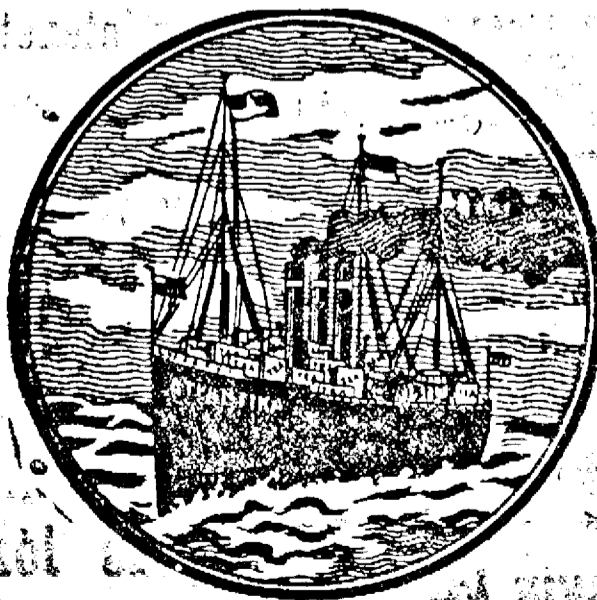
fűszer és illatszer KÁROS
SZAGÁTÓL mentesen

Csakis az

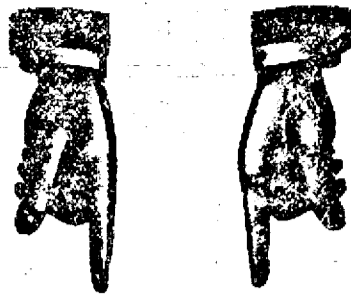
Atlantika

kávé és tea behozatalnál
kapható.

Villanyüzemű kávépörkölőnk mű-
ködésben látható a kirakatban.

Arad, Andrassy-ter 20 Fischer Eliz-palota.
Városi és megyei telefon 609.

Megnyilt

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedő

Andrassy-téri

főüzlete

Szabó Albert-ház (volt
Singer Sándor helyiség.)

Fiók-üzlet

Weitzer János-utca

Nincs többé tyukszem!! Nincs többé lábfájás!!

Tisztelettel felhívom a n. é. közönség figyelmét Lázár Vilmos-
utca (az Arad és Vidéke kiadóhivatala mellett) a mai kor igényeinek
teljesen megfelelő

modern cipő-üzletemre.

Számos évenyi gyakorlatom csakis elsőrendű üzletekben, úgy bel-
mint külföldön jogosítanak arra, hogy képes vagyok a legkényesebb igények
is megfélelni és nagybecsű megrendelőimet kielégíteni.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, maradtam

teljes tisztelettel

1449

Duschl Ferencz volt szövetkezeti
szabász,

orthopéd, uri és női cipész.

Szolid kiszolgálás! Jutányos árak!

Üzlet megnyitás.

F. évi február hó 14-én áruraktárunk tűz által elpusztul-
ván, kénytelenek voltunk, annak rendbehozásáig azt szüneteltetni.

Most üzletünket teljesen újonnan felszerelve és berendezve,
van szerencsénk t. vevőink és a n. é. közönség b. tudomására
hozni, hogy azt **megnyitottuk**, ahol dus választékban,
a legjutányosabb árak mellett lesznek kaphatók a legújabb szö-
vetek és bluz kelmék, gyapju és mosó delainek, vászon, chiffon
és kanavász, fehér és színes asztalnemű, szövet ágy és asztalte-
ritők, szövet és csipke függönyök, továbbá női ingek, hálókabátok,
fehér és színes chiffon és clot alsósoknyák, háztartási kötények,
fehér és fekete disz kötények és sok itt fel nem sorolt cikkek.
Egyben van szerencsénk a n. é. közönség figyelmébe ajánlani
a tűz alkalmával oltás közben a víz által keveset rongált árut,
melyet a legjutányosabban árusítunk. — Tisztelettel

Grünberger L. és Társa

Forray-utca 2-c.

1401

hölgyek tudják legjobban, mily
fontos a szép üde arc,
mily hataiom és kincs az, mily
előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy
feladat, nem elegendő, hogy valaki
csinos, fess, megnyerő külsejű és
kedves legyen, hanem a legfonto-
sabb, hogy az arcbőre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen
nagy gondot fordítanak az arcbőr
ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedüli szer, mely 5-6-szori használat után eltávolított kitérészeket,
pattanásokat, szeplőket, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás
arc-azépitő és a szépséget megőrző hatását mi sem
bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben
rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schön-
heits pflege” nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat
igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bár-
mily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem
késő öreg korig ifju üdeségében tartja meg.

Készítette:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ár 1 korona. 461

A világ legtökéletesebb szépitő szere

a Hajós-féle Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tüntet el szeplőt, májfoltot,
bibireset, bőrvörösséget és bármely arctisztatlanságot.

Az elegáns hölgyközönségnek kedvencz szépitőszere.

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon az összes kiállított szépitő-
szerek közül az első díjat nyerte el. (Diszoklevél a nagy aranyérmekkel)

Ára egy tégelynek 1 korona. — Duppla nagyságu
tégely 2 korona.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól: a bevásárlásoknál
csakis Hajós-féle Ibolya-Cremet tessenek kérni és elfogadni.

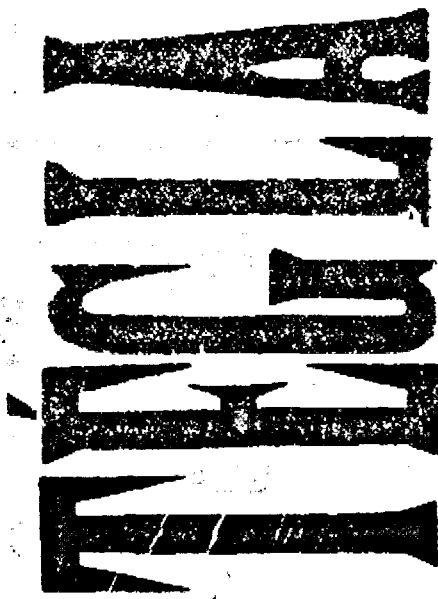
Kapható a készítőnél:

191

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerésztárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben,

továbbá minden gyógyszerész, illatszertár és drogeriában.

Pollak Sándor

Főrkemence tégelygyárban

2

Mikalán

Gyári telefon 515. Városi telefon 206.

Lakás: Erzsébet-körút 37.

Mosó és vasaló intézet.

Van szerencsém a n. é. városi
és vidéki közönség s ives figyelmét
felhívni modernül berendezett

mosó és vasaló intézetemre.

Elvállalok a legszebb kivitelben
mindennemű fehérneműeket, köny-
nyű szöveteket és kelengyékét és
függönyöket is legjutányosabb szá-
bott árak mellett. Kívánatra ház-
hoz megyek és a fehérneműt is
hazaszállítom. 1651

Szíves pártfogást kér

Szállas Józsefné,

„Adria” mosó- és vasaló-intézete

Arad, Weitzer János-u. 8.

A n. é. közönség figyelmébe!!

Értesítés!

Tisztelettel értesitem a n.
é. d. közönséget, hogy a
mai napon Szabadság-tér
17. szám (Dr. Schwartz
Jenő ház) alattj

fiu gyermek-ruha
készítési Salont
nyitottam, 1363

ahol a legmagasabb igény-
eknek megfelelő mun-
kát teljesítek a legjutá-
nyosabb árak mellett. Ké-
rem a n. é. közönség b. párt-
fogását, tisztelettel

FERENCZ A.

A galsai hegyen szép
fekvésű három hold te-
hermentes 2010

SZÖLLŐ

az idej terméssel, kol-
nával és felszereléssel
szabad kézből

eladó.

A fagy a szőlőben kárt
nem tett. Bővebb fel-
világosítást nyujt Gal-
sán u. p. Világos.

Herman Gyula, tanító.

Figyelem!

Hol lehet jól, olcsón izletes kóser ételeket élvezni?

1893

Egyedül s kizárólag csak

Hunyadi-utca 1. szám alatt,

hol minden időben friss és jó ételek és italok állnak a nagyközönség rendelkezésére. — Ugyanott méltányos áron minden időre abbonement házhoz és házon kívülre elfogadtatnak. **Zóna reggel 20 fillér.**

Kristály tisztaság!

Figyelmes kiszolgálás!

Szives pártfogásért esedezik **Immerdauer Lipót**, vendéglő tulajdonos.

Különleges olcsó cikkek.

Moire alsó szoknya

minden színben

darabja **4** frt. **50.**

Herweth mieder

legujabb facon

darabja **7** korona.

Nagy parthie vétel

női és férfi zsebkendőben

Csoda olcsó árak.

Május hóra!

Nagyobb küldemény érkezett az ismert **prima minőségű** nyirott szőnyegekben csekély szövésűvel. Színes szövet függöny, fehér és crem csipke függöny. Stoovrok, minden árban, nagy választék.

Rosenblüh H. és Társa
Szabadság-tér.

Különleges olcsó cikkek.

Tiszta selyem

Taft alsószoknya

minden színben

darabja **5** frt. **80.**

Női himzett ing

jó chiffon, 271

darabja **1** frt. **65.**

Ima madapolan

kelengye ing

darabja **2** frt. **20.**

Bolthelyiségek

bérbeadása!

A Boros Béni-tér II. számú ház

1908 átalakítása következtében

folyó évi augusztus hó 1-től kezdve

bolthelyiségek

bérbeadatnak.

A bérfeltételek, egymint a tervek betekint-
hetők az Ujaradi uradalmi sörfőraktárban

Arad, Boros Béni-tér 23. szám alatt.

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	} 1 szelvény 7 korona 1 szelvény 10 korona 1 szelvény 12 korona 1 szelvény 15 korona 1 szelvény 17 korona 1 szelvény 18 korona 1 szelvény 20 korona
3.10 m. hosszú	
teljes férfiruhához	
(kabát, nadrág és	
mellény)	
elegendő, csak	

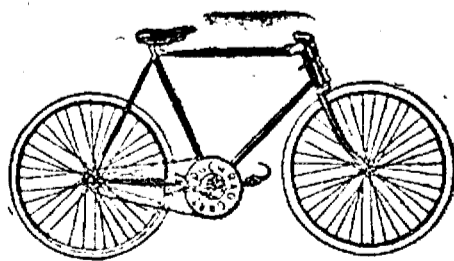
Egy szelvényt fekete szalonruhához 20-25-ért, szint-
egy feltöltőszövetet, turisztólónt, selyemkangarót stb.
gyári árakon küld a miot megbízható és szolid cég min-
derültt isu-ért postógyári raktár 5891

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetzükségletét közvetlen Siegel-Imhof cég-nél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örülési választék. Mintahü, figyelmes kiszolgálás, meg a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Kerékpárosok figyelmébe!

Megérkeztek az 1909. modellu „PUCH” és „Premier-Helikál” kerékpárok és motorok, egyedüli képviselő e két elsőrendű gyártmányokból, és a világhírű „Pfaff” varrógépek-ből, gyári árban, kedvező fizetési feltételek mellett. —

Dus választék „REITHOFFER”, „EXELSOR”, „KINGSTON” gummikból, Scharlach acetylen-lámpákból. 1202

Hammer Vilmos, villanyműszerész

Arad, Szabadság-tér 7. — Telefon sz. 96.

Arad legrégebb kerékpár és varrógép raktára és nagy szakszerű javító műhelye.

Schicht szarvasszappana
a
legjobb

5821 I

Fehérneműm! Irigyelik,
Benné egy folt sem létesik;
S hogy oly szép fehér,
Megmondom miér!
Szappant csakis Schichttől vegyen,
S az is szarvas jegyű legyen.

Minden jó, anya

Leányának a kelengyén kívül még a követ-
kező igen értékes tanácsot fogja adni:
„Ovó fehérneműdet a közönséges, jóllehet
olcsó szappanoktól. Csakis Schicht szar-
vasszappanával moss, akkor finom sávo-
lyos vásznaid, a kényes csipkék és, puha
fanelek, valamint a többi fehérnemű is,
legyen az fehér vagy színes, finom vagy
durva, olyan marad mint az új, mert
Schicht szarvasszappana kiméli és kon-
serválja a szövetet. Ha minden tisztítási
célra kizárólag Schicht szarvasszappant
fogod használni új otthonodban, sok fárad-
ságot, munkát és pénzt fogsz megadnak
megtakarítani.”

**Tisztasága 30.000 koronával
szavatoltatik.**

Régen óhajtott kóser vendéglő nyitás.

A mai kor igényeinek teljesen megfelelő elegáns, kizárólag
kóser vendéglőt
nyitottam, hol állandóan friss és jó ízletes ételekkel és italok-
kal állok a n. é. közönség rendelkezésére.

Nem mulaszthatom el megemlíteni, hogy vendéglőmben
a tisztaságra és pontosságra nagy súlyt helyezek s legényege-
sebb pedig az olcsóság.

Zóna reggeli 20 fillér.

Szolgálok étkezéssel házon kívül is előnyösen.

Kiváló tisztelettel

IMMERDAUER LIPÓT, tulajdonos

Hunyadi-utca I. szám (Münz-ház.)

1783

14007/1909.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-c. 39. §-a értelmében a folyó évi II. negyed adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezenel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a folyó évi II. negyed adórészletet most már a kereskedelmi kamatok s esetleg intési díjjal együtt, nemkülönben már szintén esedékes ipartestületi díj, egyházi adó illeték, vízszabályozási költség, hadmentességi-díj, utadó és csatornázási költség tartozásait és munkás betegsegélypénztári hozzájárulásait azonnal fizessék be, mert ellenkeő esetben a régiebb

díj- és adótartozásaik azonnal, a f. évi II. negyed adórészlet pedig május hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás útján s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak beajtatni és pedig oly módon, hogy a II. negyed adórészletre nézve május hó 24-től kezdve a zálogolás fog megejtetni s amennyiben ennek dacára az adó- és hadmentességi díj és egyéb hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számitandó 15 nap alatt nem törlesz-
tetnék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fog adatni.

Aradon, 1909. évi május hó 1-én.

A városi tanács

Rögy
könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

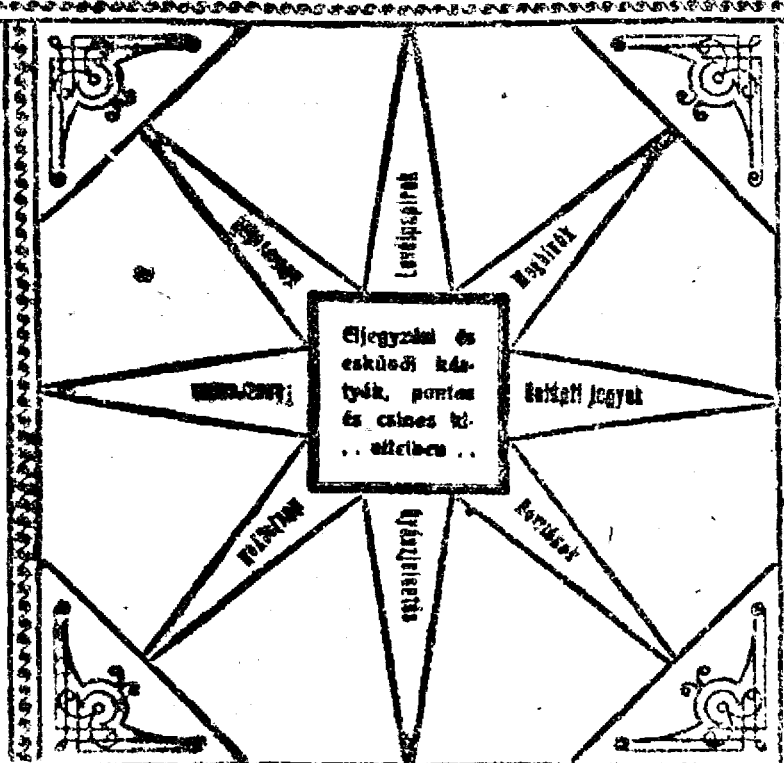
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Befü-
tőmőntőde.

Nyitja
Minden bevételről és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően tel-
szert!

NYOMDÁJÁT

tel mindenre meg-
telték munkák gyorsan,
pontosan és a leg-
jobb minőségben je-
lényes árban készítet-
nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legérte-
sebb oldalú politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 évre 24 korona.
1 hónap 2 korona.

Külföld:

1 évre 28 korona.
1 hónap 2 kor. 40 f.

Hirteleni ártól 25 f.

Dobóhírtől 10 f.

Huzás már holnap.
Magy. kir. szab. osztálysorsjáték

Az 1909. május 19-en és 21-en kezdődő

sorsjáték **I. osztályának**
XXIV.

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

1/1 sorsjegy 12.— korona || 1/4 sorsjegy 3.— korona
1/2 " 6.— " || 1/8 " 1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok:

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
4/4	4/4	4/4	4/4	8/8	8/8	8/8
	36060	36051	55801	55810	55824	
	8/8	8/8	8/8	8/8	8/8	

Az 1903. július 15 én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354. szám tízezer** koronát nyert. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon 1697

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Huzás már holnap.

Uj cipész üzlet!

Van szerencsém a n. közönség szives tudomására hozni, hogy Arad, Szt. Pál-utca 1. szám alatt **cipész-üzletet**

nyitottam.

Ajánlom 1874

férfi, női- és gyermek-cipők elkészítését a legujabb divat szerint tartós és izléses kivitelben, ugyszintén fájós lábakra

orthopäd cipők

szakszerü elkészítését.

Magamat a nagyérdemü közönség szives pártfogásába ajánlva vagyok

Szives pártfogást kér

Scherfer Herman.

uri és női cipész. Szt.-Pál-utca 1.

Ajánlom saját készítményü

nap- és esőernyő raktáromat.

Szabadság-tér 19.

Raktárom tulhalmozása miatt az összes cikkek mélyen leszállított árakon eladatnak. — Javitások és áthuzatok a legjutányosabb árakon elfogadtatnak. 1721

Nassan R.

Pártoljuk a hazai ipart!

Megnyit

a temesvári ernyőgyár fiókja. Uj nap és esernyő gyári raktár. Arad, Andrassy-tér 20. szám alatt (Központi szálló mellett)

Üzletemben a legdivatosabb ernyőujdonságok gyári áron kaphatók. Elfogadok javításokat és áthuzásokat is saját műhelyemben, legolcsóbb árak mellett. — Ugyszintén ajánlom az uri hölgyközönség szives figyelmébe dusan felszerelt francia fűzőkülönlegességeimet, mit állandóan dusan raktáron tartok Szives pártfogás kér 1915

Kitünő tisztelettel

Merkler Soma.

Salacz-utca 3.

bor, sörsarnok és étterem

május 16-án

megnylik.

Egy jókarban levő jég szekrény azonnal megvétetik.

I ebéd 4 tál étel 30 kr.

Abonnensek felvétetnek. 1991

Varosi és megyei telefon 250. sz.

Költözködök figyelmébe!

Éliás Lipót fia butorszallító cég szakavatott emberek alkalmazása és teljes jótállás mellett elvállal mindenféle költöztetéseket helyben és vidékre, nyitott és belül kárpitozott 6, 8, és 10 méter hosszúságu zart butorszallító kocsival. 1305

Tisztelettel

ÉLIÁS LIPÓT FIA

butorszallító

Arad, Petöfi-utca 4. sz.

Uj bádogos műhely.

Van szerencsém a n. é közönséget értesíteni, hogy Arad,

Batfhányi és Weitzer János-u. sarkán

épület és diszmű-bádogos műhelyt

nyitottam, 2008

hol minden e szakmába vágó munkákat olcsó és jól elkészitek helyben és vidéken is.

Szives pártfogást kér

Kalmár György.

Uj női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni ujonnan megnyit

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésesebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szives pártfogásért esedezik

Katona László,

női és férfi szabó, Szabadság-tér 1. szám alatt. 2023

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpaképződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 251

Földes Kelemen

gyogyszerésznél.

2024

Junius I-én

életbe lép az uj bortörvény!

Bornylvántartási

könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papiros, írószer és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz. 247

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségü gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem rontatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Kőszégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéseért 8 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségü beüli gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

M. kiralyi szabadalmazott tüzi fecskendők szivattyu készítő.

Arad, Ásóczi-utca 27. sz.

Ön talál

vevőt vagy üzlettársát helyből és vidéki üzletek, szállodák vagy pensiók, sanatóriumok, házak, ingatlanok, iparvállalatokhoz a mi Reform-Közvetítőnk útján, minden provizio nélkül, titoktartás mellett. Miniatua Képviseletünk legközelebb az Ön vidékén fog tartózkodni, kérje Ön díjmentes látogatását a szükségesek megbeszélése végett. A legolcsóbbabb bel- és külföldi lapokban a mi külségünkön megjelenő hirdetésink következtében állandóan tökéletes reflektánsok állnak rendelkezésünkre, s így toppant vagy a siker.

Reform-Közvetítő az ingatlan sít. forgalom érdekében magyarországi ügyvezetője,

Kommen S.

Budapest, VI. ker., Andrassy-út 27, M. kir. Operaházzal szemben.

Wien, Prag, Triest, Hamburg, München, Basel.

Kramarovich József

Saját készítményű bőröndök mindenféle kivitelben, ugy kicsinybeni és nagyban eladás. Női kezításkák a legfinomabbtól a legolcsóbbig, továbbá pénz, dohány, belsőtárcák, iskolatáskák dus választékban. Javításokat jutányos áron eszközölöm.

APRO HIRDETESEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstműveket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Bözsi

Még csak háromszor kel fel a nap, még csak háromszor alszunk s akkor a jó öreg vasut masinája hozzád repít. Milli néni, Gyula bácsi is kijönnek talán s akkor várjad a vonatnál Piros néniéket.

Gazdasági gépész

stabil gép vizsgával, ki benzintmotort is kezelt alkalmazást nyer gazdaságomban. Bizonyítványok jelentkezésnél beküldendők. Vajda Zsigmond Magyar-Bánhegyes. 2015

Új lehelység

Neuman-palota Széchenyi-utcai szárnyában azonnal olcsón kiadó. Közlebbit Bruckner Lipót butor-üzletében Neuman-palota Matzky cukrászda mellett. 1891

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 1870

Boros Béni-tér 7

számu ház első emeletén (garzon lakásnak) két elegáns szoba butor vagy anélkül azonnal kiadó. 1779

Ebédkosztra

olcsó árért többen felvétetnek. Ugyanott egy gyors dolgozó kötőgép féláron eladó. Cim a kiadóban. 1982

R góta fennálló

sarok korcsmaüzlet nyári helyiség tekepálya, villanyvilágítással más vállalat miatt azonnal átadó. Cim a kiadóhivatalban. 2007

Bérmaajándékul

r. kath. Imakönyvek, Hock János, Albay J. Tárkányi és egyéb jeles szerzőktől. Felnöttek és az ifjuság számára kaphatók: Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében. Főüzlet Andrassy-tér 16., fióküzlet Weitzer János-utca. 178

Csermón

jó menetelű italmérési üzletem részére július 1-re gyakorlott (izr.) üzletvezetőt keresek 2000 korona kézpénz óvadékkal. Román nyelv szükséges. Özv. Reiner Ignácné Csermón. 2040

Új zsebkiadásu albumok!

Operet-album, Fráter műsor-dalai, Cabaret-dalok, Táncdarabok, Kuruc-dalok új zsebalaku kiadása, melyek a Fráter-féle nótáskönyv mintájára csupa elsőrendű zeneszámokból vannak összeállítva, kitünő letétben, 2 koronájával kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében, Aradon. Vidékre 2 kor. beküldése ellenében bérmentve. 262

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petöfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Új jégsekrényeket

jéghasználattal együtt, havi bérletre adok. Husseri Manó jégsekrénygyáros Arad, Szt.-Pál-utca 11. Telephon 848. 1524

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telephon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Választó-utca 60. sz. alatt

(Maros felől jobb kézre) egy üres telek 1000 □ területtel olcsón eladó, Bővebbet Lahner György-u. 8. sz. 1767

Három szobás

lakást keresek június 15-ére vagy 1-ére, lehetőleg fürdőszobával, a belváros közelében. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kérek. 1984

Új asztalos műhely.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szíves tudomására hozni, hogy Wesselenyi-utca 1. szám alatt a mai kor igényeinek megfelelőleg felszerelve

épület- és butor-asztalos-műhelyt nyitottam.

Számos éveken át mint vezető működtetem Sebessy Ferenc ur műhelyében, itt szerzett tapasztalataim alapján kellő szak-képzettséggel rendelkezem.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát, u. m. épület, butor, portálé és irodai berendezéseket legszebb kivitelben, a legjutányosabb árban.

Szíves pártfogást kérve, maradtam kíváló tisztelettel 1611

Olmützer Károly

épület- és butor-asztalos.

Családi uri ház, új, adómentes, kényelmes beosztással, termőszőlővel, nagy gyümölcsösrel és virágoskerttel eladó.

Bővebbet tulajdonosnál, Arad, Demeter-utca 92. 2061

Női kalap divat szalon!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség tudomására hozni, hogy válogatott izlésű

modeljeim

a tavaszi és nyári szezonra megérkeztek.

Dusan felszerelt raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy egy a legkényesebb, mint a legszerehyebb igényeket ki tudom elégíteni. Számos látogatásért esd 843

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11., I. em.

(a Glück hűsármókkal egy házbán.)

Gyászkalapok a legrövidebb idő alatt elkészülnek

Nagy óra- és ékszer-üzlet!

Kirsch Jenő

óras és ékszerész

ARADON, Forray- és Rákóczy utca sarkán

Elvállalok és készítek mindenemű órajavítást 3 évi jótállás mellett a legjutányosabb árakon. Raktáron tartok mindennemű zseb-, fali- és inga-órákat, valamint arany- és ezüst-árut a legfinomabb kivitelben. 1857

Zalogcédulákat, tört aranyat és ezüstöt a legmagasabb árban veszek, vagy ujakra átcserelek.

Diamant Jenő

épület- és diszmű-bádogos.

Műhelye és

kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári fujskolával szemben.)

Jelzalog, váltó és tisztviselő

legelőnyösebben eszközöl 1513

Vig Lajos

hitelközvetítő irodája

Arad, Árpád-ter 5. sz.

Városi és megyei telefon 671.

Pénzkölcsönöket jelzalogra, váltóra és tisztviselők részére legelőnyösebb feltételek mellett rövid idő alatt 2049

kieszközöl

Rónai Ödön

bankbizományi irodája

Arad, Kölcsey-utca 3. sz.

Park vendéglő!

Ujjonnan berendezett utcai terrasszal bíró találkozási hely. Jó borok, kitünő sör és izletes magyar konyha!

Házi-koszt bérletre. Erzsébet-körut

az igazságügyi palotával szemben. 2922

Telefon 633.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázólo.

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1371

Boros Béni-tér és Nádor-utca sarkán levő

Schreyer-féle

telkek eladók.

A felosztási terv megtekinthető és a feltételek megtudhatók

Dr. Szende Tivadar

ügyvédi irodájában 608

József főherceg-ut 7.

Messer Illés

mosó és vasaló intézete Aradon, Bocskay-tér 3.

(Nagy Tökölly-ház.)

Kívánatra házhoz megyek és hazaszállítok.